

Volnočasové aktivity žáků 6. a 7. tříd na základních školách v Rožnově pod Radhoštěm

Michaela Kubjátová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Michaela KUBJÁTOVÁ**
Osobní číslo: **H10196**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Volnočasové aktivity žáků 6. a 7. tříd na základních školách v Rožnově pod Radhoštěm**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti volného času, adolescence, výchovy ve volném čase.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvantitativního výzkumu dotazníkovým šetřením.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

CHRÁSTKA, Miroslav. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

MACEK, Petr. Adolescence. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.

PÁVKOVÁ, J., B. HÁJEK, B. HOFBAUER, V. HRDLIČKOVÁ a A. PAVLÍKOVÁ. Pedagogika volného času. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6.

HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2002. ISBN 80-7178-927-5.

DISMAN, Miroslav. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum, 2006. ISBN 80-246-0139-7.

ŠEĎOVÁ, Klára. Děti a rodiče před televizí. Praha: Paido, 2007. ISBN 0-313-34143-5.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Hana Včelařová**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **30. listopadu 2012**

Termín odevzdání bakalářské práce: **3. května 2013**

Ve Zlíně dne 19. února 2013

doc. Ing. Anežka Lengálová, Ph.D.
děkanka

Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾,
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 28.3.2013

Lučyňa' Mihalca

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledků obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomová, bakalářské a rigorózní práce oděvzdané učiacežem k obhajobě musí být tž nejmně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlážení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracovnítš vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(2) Platí, že oděvzdaním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, uče-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.

3). Opírá-li autor takového díla užití svolení bez výsného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení či zúčtování právu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přiměřeně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce pojednává o volnočasových aktivitách dětí ve věku ranné adolescence. Zaměřuje se na možnosti a zájem o využívání volnočasových aktivit dětí ve městě Rožnov pod Radhoštěm. V teoretické části jsou popsány vývojové zvláštnosti adolescentů, pojem volný čas, význam volného času, základní činnosti ve volném čase, prostory a instituce pro volný čas.

V praktické části se zabýváme výzkumem volného času dětí 6. a 7. tříd základních škol v Rožnově pod Radhoštěm. Jsou přiblíženy vzdělávací instituce v Rožnově pod Radhoštěm a uvedeny školy, ve kterých jsme výzkum realizovali. Zjistíme, které činnosti děti preferují, co jim v nabídce volnočasových aktivit chybí a jaké kroužky a zařízení navštěvují. Tohoto zjištění jsme dosáhli pomocí dotazníkového šetření, které probíhalo na dvou základních školách.

Klíčová slova: volný čas, časná adolescence, volnočasové aktivity, zařízení pro volný čas, město Rožnov pod Radhoštěm.

ABSTRACT

This bachelor's thesis deals with leisure activities of children in the period of early adolescence. It focuses on the possibilities of and interest in the use of leisure time activities for children in the town of Rožnov pod Radhoštěm. The theoretical part describes the developmental peculiarities of adolescents, the concept of leisure, the importance of free time, basic leisure activities, leisure facilities and leisure institutions.

In the practical part the work deals with the research of leisure activities of the children of the 6th and 7th elementary school of classes in Rožnov. It describes the educational institutions in Rožnov pod Radhoštěm and gives the schools in which the survey was carried out. We find out which activities are preferred by the children, what is missed by them in the offer of leisure activities and what hobby groups and institutions they attend. This finding was achieved by a questionnaire survey carried out at two elementary schools.

Keywords: leisure time, early adolescence, leisure time activities, leisure facilities, the town of Rožnov pod Radhoštěm.

Motto:

Volný čas je nejpříjemněji prožitá svoboda;

Má její omamnou vůni a prostor k rozletu;

Ale i nutnost volby a z ní plynoucí odpovědnost.

Vladimír Spousta

Děkuji paní doktorce Haně Včelařové za vedení práce, cenné připomínky, rady a čas, který mi věnovala.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	13
1. VOLNÝ ČAS	14
1.1. FUNKCE A CÍLE VOLNÉHO ČASU	15
1.2 RŮZNÉ POHLEDY NA VOLNÝ ČAS	17
1.3 PROBLEMATIKA VOLNÉHO ČASU V 19. A 20. STOLETÍ	18
1.4 HODNOCENÍ SOUČASNÉ SITUACE	19
2. ADOLESCENCE	20
2.1 FYZICKÝ VÝVOJ	20
2.2 PSYCHICKÝ VÝVOJ	21
2.3 EMOČNÍ VÝVOJ	22
3. MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	24
3.1 ORGANIZOVANÉ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	24
3.2 NEORGANIZOVANÉ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	25
3.3 INDIVIDUÁLNÍ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	26
3.4 SKUPINOVÉ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	27
3.5 VÝCHOVA MIMO VYUČOVÁNÍ	27
3.5.1 Funkce výchovy mimo vyučování	28
3.5.2 Rizikový faktor volného času	29
4. VLIV RODINY, ŠKOLY A VRSTEVNÍKŮ NA FORMOVÁNÍ ZÁJMŮ DĚTÍ	31
4.1 VLIV RODINY NA FORMOVÁNÍ ZÁJMŮ	32
4.2 VLIV ŠKOLY NA FORMOVÁNÍ ZÁJMŮ	33
4.3 VLIV VRSTEVNÍKŮ NA FORMOVÁNÍ ZÁJMŮ	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
5. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ	36

5.1 CÍL VÝZKUMU	36
5.2 HLAVNÍ VÝZKUMNÁ OTÁZKA A DÍLČÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY	36
5.3 CHARAKTERISTIKA ZKOUMANÉ LOKALITY A RESPONDENTŮ	36
5.4 METODY VÝZKUMU	37
5.5 VOLBY VÝZKUMNÝCH TECHNIK	37
5.6 PŘEDVÝZKUM.....	38
5.7 REALIZACE VÝZKUMU	38
5.8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	38
5.9 SHRNUTÍ.....	53
6. DOPORUČENÍ	55
ZÁVĚR	56
POUŽITÁ LITERATURA.....	58

ÚVOD

Téma bakalářské práce jsme si zvolili z důvodu osobního zájmu o volný čas dětí. Není nám lhostejné, jakým způsobem využívají svůj volný čas děti v našem okolí. Děti si většinou neví rady, jak smysluplně zorganizovat a využít svůj volný čas. Je velice důležité věnovat dětem v jejich volném čase dostatečnou pozornost. Rodiče by měli děti motivovat při výběru kroužků. Škola a volnočasové instituce by měly nabízet široké spektrum volnočasových aktivit a možnost seznámení dětí s jednotlivými aktivitami. Jedině tak děti přijdou na to, co je skutečně baví a naplňuje. Nejsme zastánci pasivní zábavy, která v dnešní době podle našeho názoru převažuje. Zprostředkované zážitky nedají člověku nikdy tolik, co reálně prožité. Zkusme si například vybavit o čem byl 124. díl „Ordinace“. To je asi v nadlidských silách. Ale když si má člověk vybavit určitou podzimní procházku s rodinou a pejskem ve spadaném listí, je to určitě mnohem snazší. Proto věnujme se našim dětem, darujme jim krásné dětství, které je nejlepším startem pro sebevědomého a s životem spokojeného dospělého člověka. Vždyť co je v životě důležitější, než radost a spokojenost našich dětí.

Bakalářská práce se skládá z šesti na sebe navazujících kapitol. V první kapitole se zaměříme na volný čas jako takový. Snažíme se vysvětlit pojem volný čas, jeho funkce a cíle, dále se věnujeme problematice volného času v 19. a 20. století a různým pohledům na volný čas.

Ve druhé kapitole se budeme věnovat adolescenci jako pojmu, změnám ve fyzickém, psychickém či sociálním vývoji, ke kterým u dětí v této životní etapě dochází.

Třetí kapitola se zaměří na možnosti trávení volného času, na organizované, neorganizované, skupinové a individuální využívání volného času.

Čtvrtá kapitola se bude věnovat vlivu rodiny, školy a vrstevníků na využívání volného času dětí v období rané adolescence.

V praktické části se zaměříme na pedagogický výzkum, který byl realizován na dvou základních školách ve městě Rožnov pod Radhoštěm. Pomocí dotazníkového šetření se budeme snažit objasnit, jak zde děti tráví svůj volný čas. Seznámíme se také se školami a organizacemi, které v Rožnově pod Radhoštěm fungují.

Cílem bakalářské práce je zjistit, jakým způsobem tráví děti v Rožnově pod Radhoštěm svůj volný čas, s kým svůj volný čas nejraději tráví a jaké jsou jejich nejoblíbenější činnosti. Zjišťujeme, zda jsou děti s nabídkou volnočasových aktivit spokojeny, případně které aktivity jim schází.

Výsledky výzkumné části této práce by mohly být přínosné pro organizace zabývající se volnočasovými aktivitami dětí v Rožnov pod Radhoštěm, pro podnikatelské subjekty, které uvažují o investici v rámci města Rožnova v oboru volnočasových aktivit. A v neposlední řadě také pro rodiče dětí, které zde vyrůstají.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1. VOLNÝ ČAS

„Volný čas je možno chápat jako opak nutné práce a povinností, dobu, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění.“ (Pávková a kol., 2008, s. 13)

„Volný čas je nesmírná hodnota, ale nikoli sama o sobě a sama pro sebe, nýbrž jako neomezená možnost člověka vrátit se k sobě samému, k svému autentickému plnému životu, přemýšlet o hodnotách, uvědomovat se jejich ohrožení a věnovat se jejich záchraně“ (Spousta, 1997, s. 17).

Pedagogický slovník definuje volný čas jako: čas, se kterým člověk může nakládat podle svého uvážení a na základě svých zájmů. Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby, včetně spánku. (Průcha, Walterová, Mareš, 2003)

„Dle názorů dětí a mládeže do volného času nepatří vyučování, péče o zevnějšek, povinnosti spojené s provozem rodiny ani činnosti zabezpečující biologickou existenci člověka. I když paradoxně i z těchto činností si někteří lidé vytvoří svého koníčka (např. příprava jídel).“ (Pávková a kol., 2008, s. 13)

„Z pedagogických důvodů je žádoucí, aby se člověk ve svém volném čase rekreoval, aby regeneroval své síly a kompenzoval jednostranné zaměření svého zaměstnání. Člověk duševně pracující by se měl po práci věnovat manuální činnosti, naopak ten, který má spíše sedavé zaměstnání, by měl upřednostňovat spíše pohyb a svalovou námahu. Mechanickou práci u stroje by měl vystřídat nápravný tělocvik a intelektuální činnost. Realita je ale většinou naprosto odlišná. Lidé po návratu ze zaměstnání často pokračují v činnostech, které jsou velmi podobné jejich práci. Právě tohle jednostranné zaměření brání člověku v bohatším rozvoji ve volném čase.“ (Spousta, 1997, s. 16)

Pedagogické ovlivňování z hlediska výchovného působení je specifickou zvláštností volného času dětí. Dětem chybí zkušenosti a orientace v nabízených oblastech volnočasových aktivit, proto potřebují podporu jak ze strany rodičů, tak i ze strany školy. Je však podmínkou, aby toto vedení probíhalo nenásilně, nejlépe tak, aby dítě vůbec netušilo, že se ho snažíme někam směřovat. Možnost prožívání volného času závisí na věku a mentální i sociální vyspělosti dětí a také na míře a charakteru rodinné výchovy. (Pávková a kol., 2008, s. 13, 14)

Děti svůj volný čas mohou trávit v různém prostředí a různou aktivitou. Domov, škola, různé instituce a organizace zabývající se volnočasovými aktivitami mají na děti příznivý vliv. Mnoho dětí, však využívá svůj volný čas na veřejných prostranstvích, na ulici, často bez jakéhokoliv dozoru. Tato situace není uspokojivá, je ohrožena výchova i bezpečnost dětí. Proto by se společnost měla zajímat o to, jak děti tráví svůj volný čas. V první řadě je to záležitost rodiny, především rodičů. Rodina ale nemůže uspokojit potřebu dětí sdružovat se ve skupinách vrstevníků, chybí jí i potřebné materiální vybavení a odborná kvalifikace a často se zde promítá nedostatek času rodičů. (Pávková a kol., 2008, s. 14)

1.1. Funkce a cíle volného času

Je velice důležité, abychom vedli děti už v raném dětství k racionálnímu využívání volného času, protože jen tak přijde dítě na to, co ho skutečně baví a naplňuje. Je potřeba, aby si důležitost uvědomili nejen rodiče, ale také pedagogové.

„Hlavními funkcemi volného času jsou zejména odpočinek, při kterém si jedinec regeneruje pracovní síly. Dále to je zábava, kde jedinec regeneruje duševní zdraví a v neposlední řadě je to rozvoj osobnosti, kdy se dotyčná osoba podílí na vytváření kulturních hodnot.“(Hofbauer, 2002, s. 13)

„Kvalitní odpočinek, rekreace a zábava se pozitivně odráží i na studijních a pracovních výkonech člověka. Hodnotné celoživotní zájmy mohou kladně ovlivňovat i partnerské vztahy a výchovu dětí. Důležitým úkolem výchovy ve volném čase je i uspokojení potřeby celoživotního vzdělávání každého člověka v souvislosti se zájmovou orientací. Tato oblast výchovy plní funkci výchovnou, vzdělávací, zdravotní i sociální“. (Pávková a kol., 2008, s. 40)

Podle Hofbauera jsou hlavními funkcemi volného času (2002, s. 13):

- ❖ odpočinek (regenerace pracovní síly)
- ❖ zábava (regenerace duševních sil)
- ❖ rozvoj osobnosti (spoluúčast na vytváření kultury)

Funkce volného času můžeme vymežit i podrobněji, tak jak uvádí Hofbauer (2002, s. 14-15) ve své publikaci s odkazem na německého pedagoga volného času Opaschowski, který za elementární považuje:

- ❖ rekreaci (zotavení a uvolnění)
- ❖ kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací)
- ❖ výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení)
- ❖ kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba)
- ❖ komunikaci (sociální kontakty a partnerství)
- ❖ participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti)
- ❖ integraci (stabilizaci života rodiny a vrůstání do společenských organismů)
- ❖ enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností).

Opaschowski dále uvádí šest nezbytných prvků volného času:

1. **Časová variabilita** (člověk může pružně reagovat na situaci a podle toho vybírat aktivitu, která je pro něj v této situaci vhodná)
2. **Dobrovolnost** (intenzita, pravidelnost, kontinuita činností je závislá na osobních vlastnostech, sklonech a zájmech)
3. **Bez nátlaku** (jedná se o otevřenou možnost jednat, bez donucení a nucení k výkonu)
4. **Možnost volby** (podle vlastní vůle z různých nabídek)
5. **Rozhodovací schopnost** (možnost sám určovat a revidovat svá rozhodnutí)
6. **Vlastní iniciativa** (vycházející z vlastních potřeb a schopností)

Jelikož se dnešní doba neustále mění, rádi bychom dříve zmíněné prvky volného času doplnili ještě o:

- ❖ **seberealizaci** – v oblasti potřeb (psychických i sociálních), zájmu, sebeuplatnění, sebehodnocení;
- ❖ **socializaci** – osvojování sociálních způsobilostí, komunikace a návyku, kompenzace nedostatku sociálního a rodinného prostředí;

- ❖ **prevenci** – kvůli negativním formám chování (kriminalita, drogová závislost) (Chudý, 2005, s. 16)

1.2 Různé pohledy na volný čas

Problematiku volného času lze posuzovat z mnoha různých pohledů. Pávková a kol.(2008, s.15) pohlíží na volný čas z hlediska:

- ❖ ekonomického
- ❖ sociologického a sociálněpsychologického
- ❖ politického
- ❖ zdravotně-hygienického
- ❖ pedagogického a psychologického

Z ekonomického hlediska je důležité, kolik prostředků jsou lidé ochotni vynaložit pro záliby a koníčky ve svém volném čase. Odhad zní, že lidé ve vyspělých zemích utratí až třetinu svých příjmů za činnosti spojené s trávením volného času.

Z hlediska sociologického a sociálně psychologického jsou způsoby trávení volného času velice důležité zvláště pro děti a mládež. V této době totiž dochází k jejich socializaci díky formálním a neformálním skupinám na základě společného zájmu. Obrovský vliv na děti a mládež má rodina, ve které vyrůstají. Rodiče slouží jako vzory ať už pozitivně či negativně. Pokud se rodina nezajímá o to, jak dítě tráví svůj volný čas dochází často k ohrožení vývoje dítěte. Vandalismus, alkohol, drogy či brutalita jsou častým vyústěním nezájmu ze strany rodičů. Pomocí školy, výchovných zařízení a dalších subjektů máme možnost kompenzovat vliv problémových rodin. Pokud se to nepodaří, je zvýšené riziko, že se dítě dostane do vlivu nežádoucí skupiny.

Z hlediska politického by měl stát finančně podporovat organizace, sdružení, spolky pracující s dětmi a mládeží v jejich volném čase. Měl by vytvářet vhodné podmínky pro aktivity dětí i mimo organizovanou činnost.

Zdravotně-hygienický pohled především sleduje, jak lze podporovat zdravý tělesný i duševní vývoj člověka. Zdravotníky zajímá uspořádání režimu dne, respektování křivky výkonnosti jedince, hygiena prostředí i sociálních vztahu, hygiena duševního života. Správné využívání volného času se pozitivně projevuje ve zdravotním stavu člověka.

Pedagogická a psychologická hlediska berou v úvahu věkové i individuální zvláštnosti a jejich respektování ve volném čase. Je zapotřebí uvážit, zda, do jaké míry a jakým způsobem činnosti ve volném čase přispívají k uspokojování biologických i psychologických potřeb člověka.

1.3 Problematika volného času v 19. a 20. století

„Současné situaci výchovného působení ve volném čase dětí a mládeže nelze úplně porozumět bez poznání předchozího vývoje. Tento vývoj byl zejména v posledních dvou letech součástí a také iniciátorem nebývalých proměn výchovy mladých generací. V té době vznikla a do šíře se rozvinula soustava volnočasových činností a institucí a s rostoucím důrazem se prosazovala v životě nejen dospělých, nýbrž také jejich dětí, žáků různých stupňů škol a později i pracovníků nejrůznějších profesí spojených s využíváním volného času. Na dnešních pracovnících závisí, na co navážou, co jako překonané odmítnou a jak ji vlastním přínosem obohatí.“ (Hofbauer, 2002, s. 25)

Za možností růstu a změn ve volném čase stojí zkracování pracovní doby u dospělých a jejího odstraňování u dětí a mladistvých. Na začátku 19. století převládal 60 hodinový pracovní týden s pracovní dobou 12-14 hodin denně. Po desetiletích sociálních bojů postupně klesla až na 8 hodin denně a 48 hodin týdně. Počátkem 30. let 20. století byl vymezen požadavek na 40 hodin týdně s perspektivou dalšího snižování. Dále potom prodlužování délky života díky zlepšující se zdravotní péči a růst počtu let strávených na odpočinku. (Hofbauer, 2002, s. 26)

O tom, že společnost pochopila potřebu organizovat činnost dětí ve volném čase svědčí skutečnost, že při zakládání rozličných spolků se pamatovalo i na děti a brzy začaly vznikat i organizace dětí a mládeže, které s různými cíli získávaly děti a učily je využívat volný čas nebo s nimi alespoň organizovaly mimoškolní činnosti. Začaly vznikat například i první tištěná média určena převážně mládeži a dětem, zařízení, starající se o redukci a resocializaci sociálně, zdravotně znevýhodněných či postižených dětí a mladých lidí (útulky, polepšovny apod.). V této době vznikaly nejrůznější organizace např. Sokol, Orel, Armáda spásy a další. (Hofbauer, 2002, s.99- 101)

Druhá světová válka či boj proti fašismu značně zpomalily vývoj a rozvoj volnočasových aktivit dětí. Zlomový byl pro nás až rok 1989, kdy se celková evropská společnost začala

zásadně měnit. Projevilo se to například v pojetí a praxi výchovy dětí a mládeže ve volném čase. Do popředí vystupují společenské zřetele a cíle, jejichž zásadním společným aktem se stává *Úmluva o právech dítěte* (OSN, New York, 20. listopadu 1989). U nás přijatá jako zákon č. 104/1991 Sb. (Pávková a kol., 2008, s.26)

1.4 Hodnocení současné situace

Současný vývoj volnočasových aktivit mladých lidí nepřinesl pouze pozitivní výsledky, ale také nové, vážné problémy. Zařízení pro volnočasové aktivity musí kontrolovat rozpory uvnitř mladé generace (nezaměstnanost, negativní závislosti, mezi něž patří například počítačová či televizní závislost). Zařízení se snaží nabízet širokou škálu volnočasových aktivit. Snaží se děti zapojit o rozhodování o svém volném čase. Omezují faktory způsobující marginalizaci a sociální vylučování dětí a mládeže. Pro sdružení a zařízení volného času různých regionů Evropy tak vzniká významná, společensky potřebná a výchovně náročná inspirace dalšího postupu: možnost a nutnost řešit společné problémy ve vzájemném mezinárodním kontaktu a spolupráci. (Pávková a kol., 2008, s. 27, 28)

Podobně jako Pávková se k problematice volného času dětí a mládeže v dnešní době staví také Hofbauer (2002, s.162):

Rozvoj aktivit volného času dětí u nás i v zahraničí přináší mnoho důkazů o jeho úspěšné realizaci. Stává se ovšem, že jsou jejich práva v tomto ohledu nerespektována či přímo porušována. Současnou společenskou a výchovnou realitou jsou tedy kladné i negativní skutečnosti. Proto tedy musí mít všichni, kteří jsou odpovědni na výchově a rozvoji mladých lidí na zřeteli trvalou pozornost. V souvislosti s řešením otázek výchovy mladých lidí je stále výraznější mezinárodní, zejména evropský přístup. (Hofbauer, 2002, s.9)

2. ADOLESCENCE

Termín adolescence je odvozen z latinského slova *adolescere*, což znamená dorůstat či mohutnět. Jako termín označující určité období byl tento termín poprvé použit v 15. století. (Macek 2003, s. 9)

V období adolescence dochází k celistvým proměnám osobnosti. Ať už v oblasti psychické, sociální či somatické. Průběh dospívání je velice individuální, závisí na kulturních a společenských podmínkách. Vyplývají z nich požadavky a očekávání ve vztahu k dospívajícím ze strany společnosti. (Vágnerová, 2005, s. 321)

Dospívání znamená určitou životní etapu, která má svá specifika, svůj objektivní i subjektivní význam. Tato etapa je obdobím hledání, při níž se musí jedinec vyrovnat s vlastní proměnou, dosáhnout určitého sociálního postavení a vytvořit novou vlastní identitu.

Vágnerová (2005, s.323, 324) dělí období dospívání na dvě části:

ranou adolescenci - označovanou jako pubescenci, zahrnuje prvních 5 let dospívání, je časově lokalizována mezi 11. – 15. rokem s určitou individuální variabilitou,

pozdní adolescenci - zahrnuje dalších 5 let života, trvá zhruba od 15 – 20 let života.

Macek (2003, s.10) rozděluje a rozlišuje adolescenci v jeho rámci na tři fáze:

časnou adolescenci - v časovém 10(11) - 13 let,

střední adolescenci - vymezenou přibližně intervalem 14 - 16 let,

pozdní adolescenci - od 17 do 20 let, případně i déle.

S tímto časovým vymezením a specifikací se naprosto ztotožňujeme, jelikož si myslíme, že je dobré oddělit i jednotlivé části adolescence, jedná se sice o krátké časové období v životě, ale o to důležitější. Během nichž se totiž dítě mění v dospělého člověka.

2.1 Fyzický vývoj

Období adolescence představuje důležitý biologický mezník, dítě se mění v člověka schopného reprodukce. Tělesné dospívání se projevuje viditelnými i skrytými důsledky, jejichž vlastní zpracování může být pro dospívajícího značně obtížné.

Zevnějšek je sociálním reprezentantem vlastní osobnosti. Je první informací, kterou o jedinci kterýkoliv jiný člověk získává. Změna dětského těla je tudíž doprovázena i změnou

chování lidí, s nimiž je dospívající v kontaktu. Sociální reakce na tělesné změny podmíněné dospíváním ovlivňují sebepojetí pubescenta. Jestliže z chování lidí s nimiž se setkává, vyplývá, že tato změna má spíše negativní význam, zvýší se jeho nejistota a zhorší se sebehodnocení. (Vágnerová, 2005, s. 326, 327)

Pubertální změny jsou sledovány v mnoha zemích světa. Ukazuje se, že jsou univerzální, jejich načasování je závislé na socioekonomickém statusu, výživě, zdravotní péči. Dívky dospívají dříve než chlapci.

U chlapců je ze sociálního hlediska důležitý především růst a posléze rozvoj svalů. Sekundární pohlavní znaky nejsou na první pohled tak nápadné a znepokojující. Vyšší postava je navíc výhodná ve skupině vrstevníků díky zisku lepšího sociálního statusu. Brzy dospívající chlapci bývají populární, sebejistí a častěji zaujmají vedoucí postavení.

U dívek jsou sekundární pohlavní znaky nápadnější a bývají dospělými chápány jako významný signál. Rodiče mívají strach z předčasné sexuální aktivity, kterou očekávají od fyzicky dospělých děvčat. Tudíž z pohledu děvčat může jejich dospívání vyznívat jako negativní jev, což má mnohdy za následek stud a schovávání svého těla např. do volného oblečení. (Vágnerová, 2005, s.327)

Adolescent se svým vzhledem často a v hojné míře zabývá, někdy lze hovořit až o narcistním zaměření. Kult těla je navíc podporován obecně platným sociokulturním standardem vysoké hodnoty mládí a fyzické krásy. (Vágnerová, 2005, s. 328)

2.2 Psychický vývoj

Kognitivní vývoj je výsledkem interakce zrání a učení. Teprve tehdy, když je dospívající z neurofyziologického hlediska dostatečně zralý a díky systematickému vzdělávání získal potřebné zkušenosti, může dále rozvíjet své poznávací schopnosti. (Vágnerová, 2005, s. 332)

V rané adolescenci dochází ke kvalitativní proměně způsobu uvažování, které dovoluje přesah konkrétní reality.

Ve své publikaci Vágnerová (2005, s. 332) s odkazem na Keatinga říká, že typické znaky způsobu myšlení dospívajících lze shrnout do několika bodů:

- ❖ Dospívající připouštějí variabilitu různých možností. Formálně logické operace umožňují posuzovat problém z více hledisek. Tuto možnost je možné chápat i jako předpoklad k pochopení různých názorů jiných lidí.
- ❖ Dospívající dovede uvažovat systematictěji. Mění se způsob manipulace s informacemi. Dospívající akceptuje více možností, a proto dovede uvažovat o různých způsobech řešení.
- ❖ Dospívající dokáží experimentovat s vlastními úvahami, dovedou je kombinovat a integrovat v jeden celek, rozvíjí se flexibilita jejich myšlení.

Pod vlivem nového způsobu uvažování dochází ke změně vztahu k časovým dimenzím. Pro mladší školáky byla nejdůležitější současnost. Pro dospívající nabývá na významu budoucnost.

Ukazuje se, že vědomí vlastních pubertálních změn má větší vliv na sebehodnocení u dívek než u chlapců. Dívky také vnímají pubertu a dospívání ve větší míře než chlapci jako restriktivní zásah do svého života (omezení v souvislosti s menstruací, podíl na „ženských pracích“ doma, zvýšená kontrola ze strany rodičů atd.). Chlapci vnímají pubertální změny u sebe samých většinou pozitivně (růst svalové hmoty, síly, výkonu atd.) a také změna statusu jim často přináší více výhod než omezení. (Macek 2005, s. 44, 45)

2.3 Emoční vývoj

Dospívání je spojeno s hormonální změnou, která stimuluje změny v oblasti citového prožívání. Projevují se kolísavostí nálady, větší labilitou, podrážděností, tendencí reagovat přecitlivěle i na běžné podněty a nárůstem emočního zmatku. Dospívající ztrácí bývalou citovou jistotu a stabilitu.

Změna pocitů dospívající často překvapí, jejich prožitky a změny nálad bývají i pro ně samotné spíše nepříjemné, protože neznají a nedokáží si vysvětlit jejich příčinu. Změna emočního prožívání se navenek může projevit větší impulzivitou a menší mírou sebeovládání.

Pro období dospívání je typické nedávat příliš najevo své pocity. Dospívající bývají uzavřenější než dříve. Celková nejistota a emoční nevyrovnanost dospívajících souvisí s výkyvy v sebehodnocení. Nejistota a zranitelnost sebeúcty se projevuje přecitlivělostí na

projevy jiných lidí, které bývají, ne zcela adekvátně, interpretovány jako urážlivé či nepřátelské. (Vágnerová, 2005, s. 340, 341)

Adolescence je z hlediska emocionálního vývoje poměrně dlouhé období a v jednotlivých etapách jsou emocionální projevy odlišné. Poznávacím znamením časně adolescence je emoční labilita, rozladěnost, zvýšená únavnost, ochablost a apatičnost, která bývá vystřídána krátkými fázemi vystupňované aktivity. (Macek, 2003, s. 47)

Střední a pozdní adolescence jsou charakteristické jak odezníváním náladovosti a vysoké lability, tak přibýváním a diferenciací silných prožitků. Na významu získávají emoce a city související s erotickou sférou života, estetické city a mravní citění. Je to často i období „prvního vystřízlivění“, jež člověk zažívá při konfrontaci reality všedního dne se svými vysněnými ideály. (Macek, 2003, s. 48)

3. MOŽNOSTI TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

V dnešní době mají děti obrovské množství aktivit, které mohou v rámci svého volného času provozovat. Způsoby trávení volného času můžeme rozdělit na:

- ❖ Organizované a neorganizované,
- ❖ Skupinové a individuální.

V této kapitole se zaměříme na objasnění těchto pojmů a v neposlední řadě si řekneme něco o výchově mimo vyučování.

3.1 Organizované trávení volného času

Organizované trávení volného času můžeme rozdělit na to, které se odehrává ve škole a mimo školu. Ty se dále dělí na jednorázové a pravidelné organizované činnosti.

V rámci školy probíhají jednorázové, příležitostné aktivity, které prohlubují a rozšiřují obsah výuky nebo mají oddechovou a kompenzační funkci. Jedná se o návštěvy historických památek, kulturních, sportovních akcí. Dále potom školní slavnosti, zábavy, taneční a plesy, mezitřídní, meziškolní sportovní utkání, lyžařské výcvikové zájezdy či školy v přírodě. (Hofbauer, 2002, s. 69)

Organizované zájmové činnosti probíhající v rámci školy jsou například zájmové kroužky, soubory umělecké tvořivosti či sportovní družstva. Tyto aktivity rozvíjejí individualitu dětí.

Družiny a školní kluby také patří do volnočasových aktivit školy, jsou však spíše zaměřeny na žáky prvního stupně základních škol. Volnočasové aktivity žáků druhého stupně se odehrávají většinou mimo školu, především v domovech dětí a mládeže, základních uměleckých školách, či sdruženích dětí a mládeže jako např. : Junák, Pionýr, Sokol, Duha. (Hofbauer, 2002, s. 76)

O těchto některých organizacích si řekneme více.

Střediska volného času, domovy dětí a mládeže(DDM) - záměrem je umožnit smysluplné trávení volného času všem věkovým kategoriím, především dětem a mládeži. DDM tak doplňují působení běžných školských zařízení o další aktivity. DDM rozšiřují znalosti i dovednosti svých návštěvníků, vedou je ke zdravému způsobu života, rozvíjejí jejich este-

tické cítění a významnou měrou přispívají k prevenci alkoholových i drogových závislostí a kriminality mládeže.

Pořádáním víkendových programů se snaží zlepšit využití volného času celých rodin, bohatá je nabídka prázdninových aktivit. Formy činností DDM jsou různé - souborová činnost, kurzy, kluby, semináře, pořádání soutěží, přehlídek, výstav. Programy vycházejí vstříc i zvláště talentovaným či hendikepovaným zájemcům. DDM spolupracují i s jinými subjekty - kulturními zařízeními, občanskými sdruženími.

Základní umělecké školy (ZUŠ) - jsou specifickými školskými zařízeními spadajícími pod působnost MŠMT, které vydává Rámcový vzdělávací program pro základní umělecké vzdělávání. ZUŠ realizují své umělecky zaměřené vzdělávací činnosti v konkrétních vzdělávacích programech pro výtvarné obory, taneční obory a literárně - dramatické obory.

Junák – největší světové hnutí a největší volnočasová organizace v ČR. Smyslem skautingu je skrze rozvoj jedince tvořit lepší svět. Tomu pomáhá i setkávání napříč kulturami, překonávání jazykových bariér a poznávání cizích národů.

Pionýr – Je demokratické, dobrovolné, samostatné a nezávislé sdružení dětí, mládeže a dospělých. Vede své členy k aktivnímu občanství a kladným morálním hodnotám. Hlásí se k Úmluvě o právech dítěte a k zásadám Listiny práv a svobod.

Duha - je občanské sdružení, které na principech zážitkové pedagogiky organizuje volnočasové aktivity pro děti a mládež. Duha se účastní projektů pro děti a mládež z dětských domovů, programů pro neorganizované děti a mládež, podporuje participaci dětí a mládeže, rozvíjení dobrovolné služby a ve zprostředkování workcampů pro mladé lidi. Činnosti Duhy jsou velmi pestré, od turistiky a táboření přes vodáctví, outdoorové aktivity (jeskyňáření, lezení, cyklistika) po divadlo, výtvarné činnosti, deskové hry a mezinárodní výměny.

3.2 Neorganizované trávení volného času

„V současné době se doceňuje spontánní činnost dětí a mládeže. Proto zařízení vytváří podmínky i pro neorganizované využití volného času podle aktuálního zájmu jednotlivců i skupin, vymezené pouze pracovní dobou a pedagogicky a organizačně ovlivňované jen nepřímo.“(Hofbauer, 2002, s. 89)

Volnost rozhodovat se dle vlastní volby vyrovnává nutnost podřizovat se každodenním povinnostem souvisejícím s rodinou či školou. Děti těchto forem neorganizovaného trávení

volného času využívají rády hlavně proto, že nejsou stále kontrolovány a hodnoceny. Neorganizovanými zařízeními jsou například: posilovny, herny, hřiště, sporovní haly, plavecké bazény, koupaliště, aquaparky, cyklostezky, parky, lesoparky, lanová centra, lezecké stěny, ale i kina, galerie, muzea či knihovny. “ (Hofbauer, 2002, s. 89 - 90)

3.3 Individuální trávení volného času

Aktivitám, které člověk provozuje sám bez zapojení další osoby říkáme individuální. Dnešní doba tomuto způsobu trávení volného času nahrává. Děti mají spoustu moderních vymožeností pomocí kterých mohou komunikovat se světem. Vše, co potřebují mají na dosah pouhým kliknutím myší, takže ani nemusí vyjít z domu. Děti tráví po škole spoustu času ve svých pokojích, kde hrají počítačové hry či komunikují se svými přáteli prostřednictvím počítačových technologií (Skype, ICQ, Facebook atd.). Nemusí tudíž ani „vystřít nos“, aby byly s někým známým v kontaktu. K tomuto trendu často nahrává nezáměr či nedostatek času ze strany rodiny. Děti uváznou v nečinnosti, pokud necítí vedení či posilování zájmů ze strany rodičů. Záleží také na finanční situaci v rodině, jelikož kroužky a volnočasové aktivity mohou být velkou finanční zátěží, obzvlášť pokud koníčky a zájmy nejsou v rodině prioritou. Média nám umožňují získávat mnoho různorodých informací a navazovat kontakty s dalšími lidmi, to se však často děje bez skutečně prožitých zkušeností a hlubších vztahů.

Jak se ve své publikaci zmiňuje Šeďová (2007, s. 32 - 35) : „Televizní konzumace má vliv na školní úspěšnost a obecně na kognitivní schopnosti. Empirická zjištění dokládají, že zboží, které je tímto způsobem propagováno, je více žádoucí.“

Média mají také vliv na četbu a slovní zásobu. Někteří autoři upozorňují, že tento trend „bez knih“ není náhlý, ale je ovlivněn dlouhodobě. Podílí se na něm televize a zájem mladých o nové formy (např. audiovizuální média mají moc upoutat a apelovat na naše myšlení, jsou pro nás proto tolik přitažlivá). Pomocí médií získávají děti už od předškolního věku zprostředkované informace o světě dospělých i o vrstevnících, rozvíjejí své zájmy, prožívají chvíle napětí, dobrodružství, radosti. Proto jsou pro děti tak přitažlivé, ovšem tím děti ztrácí povědomí o skutečné realitě.

3.4 Skupinové trávení volného času

„Častým, oblíbeným a významným způsobem realizace volného času dětí a mládeže je jejich sdružování. Jeho základem je - na rozdíl od rodiny a školy - dobrovolné rozhodnutí dítěte a mladého člověka do sdružení vstoupit a účastnit se jeho činností. Přijmout jeho hodnotovou orientaci a uplatňovat jeho cíle, obsahové a organizační zásady, svoje znalosti a dovednosti, aktivitu a čas nevyužívat pouze pro vlastní rozvoj, nebo oddíl na výhodách, nýbrž také ve prospěch svých vrstevníků, nebo prostředí (obce, přírody).“ (Hofbauer, 2004, s. 98)

Formou přirozeného, dobrovolného a neorganizovaného sdružování dětí je „vrstevnická skupina (peer group).“ (Hofbauer, 2002, s. 99)

Vrstevnické skupiny se tvoří především ve školách, kde spolu děti tráví spoustu času, takovéto kamarádství mohou mít dlouhodobý charakter a přetrvat až do dospělosti. Dalším místem, kde se mohou vrstevnické skupiny tvořit je okolí bydliště, záliba ve stejných koníčcích či navštěvování stejných kroužků.

Příslušnost k takovéto skupině dětem přináší zázemí, ochranu, bezpečí, pocit sounáležitosti s ostatními dětmi.

3.5 Výchova mimo vyučování

Pávková a kol. (2008, s.37) vymezuje pojem výchova mimo vyučování takto:

- ❖ probíhá mimo povinné vyučování,
- ❖ probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny,
- ❖ je institucionálně zajištěná,
- ❖ uskutečňuje se převážně ve volném čase.

Výchova mimo vyučování poskytuje příležitost vést jedince k racionálnímu využívání volného času, formovat hodnotné zájmy, uspokojovat a kultivovat významné lidské zájmy, rozvíjet specifické schopnosti a upevňovat žádoucí morální vlastnosti. Způsob odpočinku, rekreace a zábavy se odráží i ve studijních a pracovních výkonech člověka.

Výrazně přispívá k prevenci společenských nevhodných a škodlivých forem chování, což je významné zejména v současné společenské situaci, kde narůstá kriminalita mladistvých a snižuje se věk delikventů. (Pávková a kol., 2008, s.37)

„Kromě pojmu výchova mimo vyučování se často používá termínu pedagogika volného času. Oba pojmy nejsou synonyma, mají však k sobě velmi blízko. V prvním případě se jedná o označení jedné z oblastí výchovy, v druhém případě o vědní obor, který se zabývá teoretickými i praktickými aspekty výchovy ve volném čase.“ (Pávková a kol., 2008, s.38)

3.5.1 Funkce výchovy mimo vyučování

Od školy jako všeobecně rozšířené vzdělávací a výchovné instituce se očekává vytváření předpokladů pro úspěšný vstup příslušníků mladé generace do profesionálního, občanského i volnočasového života. Svoji úlohu ve volném čase žáků škola uplatňuje jednak přímo, jednak prostřednictvím svých zařízení.

Dobrovolná účast na volnočasových aktivitách školy vytváří prostor pro rozvoj individuálních předpokladů účastníků. Plní funkci vzdělávací a výchovnou, kulturní a sociálně-preventivní, zdravotní (regenerační a relaxační), oddechovou a kompenzační. Ve spolupráci s rodiči, institucemi volného času a obce rozvíjí a kultivuje zájmy a nadání, sociální vztahy a demokratické občanství. (Hofbauer, 2002, s.66)

Pávková a kol. (2008, s.39) říká že: „Výchova mimo vyučování jako specifická oblast působení plní funkci výchovně - vzdělávací, zdravotní a sociální. Jednotlivé typy výchovných zařízení, instituce a organizace plní tyto funkce v různé míře podle svého charakteru.“

- ❖ Výchovně vzdělávací funkce - na plnění této funkce je kladen zvlášť velký důraz. Je důležitá k usměrňování, kultivaci, uspokojování zájmů a potřeb, na formování žádoucích postojů a morálních vlastností. Úspěchy v zájmových činnostech přinášejí pocit uspokojení, příležitost k seberealizaci a přiměřenému sebehodnocení.
- ❖ Zdravotní funkce - Výchova mimo vyučování plní zdravotní funkci zejména tak, že přispívá k usměrňování režimu dne a tím pomáhá vytvářet zdravý životní styl. Tělovýchovné, pohybové a sportovní činnosti ve volném čase kompenzují dlouhé sezení při vyučování. Pro zdravý duševní vývoj je pro děti a mládež důležitý pobyt v příjemném prostředí mezi oblíbenými lidmi.

- ❖ Sociální funkce - je významná jako možnost určité kompenzace vlivu některých problémových rodin a úrovně sociální péče ve volném čase. Vytváření formálních i neformálních skupin na základě společného zájmu je důležitá součást socializace jedince.

3.5.2 Rizikový faktor volného času

Pokud nenajde člověk aktivitu, která by smysluplně naplňovala jeho volný čas, může tento problém dojít až do stádia jevů, které nazýváme patologickými. Nuda, nečinnost a zahálka mohou dojít až do stádia poškozování sebe sama, svého okolí, majetku a přírody.

Kromě toho, že se sociální deviace staly v posledním desetiletí mnohem viditelnějšími než v období komunistického režimu, bylo možné zaznamenat od počátku devadesátých let skutečný nárůst problémového a rizikového chování adolescentů. K této změně přispěla nižší státní a institucionální kontrola nad chováním občanů, a tedy i mládeže, větší benevolence a tolerance k specifické „subkultuře teenagerů“. Proto je nutné takovému chování předcházet. (Macek, 2003, s.117)

Prevence sociálněpatologických jevů u dětí a mládeže je podle Pávkové a kol. (2008, s. 41) směřována do následujících oblastí:

- ❖ drogová závislost, alkoholismus a kouření,
- ❖ kriminalita a delikvence,
- ❖ virtuální drogy (počítače, televize, video),
- ❖ patologické hráčství (gambling),
- ❖ záškoláctví,
- ❖ šikanování, vandalismus, a jiné formy násilného chování,
- ❖ xenofobie, rasismus, intolerance.

V zásadě je prevence chápána ve třech rovinách:

Primární prevence - určená celé populaci, zvláště té, která není kriminálně riziková a ani narušená.

Sekundární prevence - je zaměřená na kriminálně rizikové jedince.

Terciární prevence - usiluje o léčení, respektive zabránění recidivy u jedinců, kteří jsou již negativními jevy zasaženi. (Pávková a kol., 2008, s. 41)

4. VLIV RODINY, ŠKOLY A VRSTEVNÍKŮ NA FORMOVÁNÍ ZÁJMŮ DĚTÍ

„Sociální komunikace a družnost jako nedělitelná součást většiny utváří trávení volného času a umožňuje spojení dílčích elementů, totiž hry, zábavy, společenských styků a mnoha jiných.“ (Vážanský, 2000, s. 40)

Není náplní této práce postihnout všechny činnosti a zájmy, kterým se děti a mládež věnují, v této kapitole se zaměříme na to, jaký vliv má škola, kamarádi a rodina na formování zájmů dětí. Nejprve si však definujeme zájmovou činnost jako takovou.

Pávková (2008, s. 45) chápe zájmovou činnost: „jako cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů a schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci.“

Průcha a kol.(2003, s. 280) definují zájmovou činnost jako: „... cílevědomé aktivity zaměřené na uspokojování a rozvíjení individuálních potřeb, zájmů, schopností. Mají silný vliv na rozvoj osobnosti i na správnou společenskou orientaci.“

„Psychologie sleduje zájem jako individuálně osobnostní jev, pedagogika se zabývá zájmy z hlediska jejich usměrňování a formování v procesu výchovy. Věnuje se nejen zájmům existujícím, ale i ovlivňování a vytváření podmínek pro vznik nových zájmů. Zájmy nevhodné a z hlediska jednotlivce i společnosti nežádoucí se snaží eliminovat.“ (Pávková a kol. 2008, s. 45)

Pávková a kol.(2008, s. 94- 96) dělí zájmovou činnost na:

- ❖ společenskovední (poznávání významných objektů, informace o životě a díle významných osobností, studium cizích jazyků atd.),
- ❖ pracovně- technickou (práce se stavebnicemi, práce s různými materiály, modelářské práce),
- ❖ přírodovědné (pěstitelské práce, chovatelství, myslivost, včelařství),
- ❖ esteticko- výchovné (kresba, hra na hudební nástroje, četba),
- ❖ tělovýchovné (sportovní hry, cykloturistika, plavání, bruslení).

4.1 Vliv rodiny na formování zájmů

„Rodina - nejstarší společenská instituce.“ (Průcha a kol., 2003, s. 189)

Zajišťuje ve svém souhrnu mnoho činností - zabezpečuje své členy hmotně, pečuje o zdraví, výživu a kulturní návyky svých členů, vytváří specifické socializační a výchovné prostředí pro děti, předává jim kulturní dědictví, vštěpuje jim morální postoje, ovlivňuje je, usměrňuje, chrání a podporuje. Rodina plní určité role i ke vztahu k společnosti - je to především reprodukce obyvatelstva, a to jak reprodukce biologická, tak i kulturní. (Kraus, Poláčková a kol., 2001, s. 79)

„Rodina jako primární sociální skupina je pro rozhodující většinu dětí a mladých lidí také prvotním prostředím volnočasového života a výchovy.“ (Hofbauer, 2002, s. 56)

Ve volném čase se často klade důraz na motiv cílené orientace jedince na bližního. Neuspokojení této potřeby napomáhá zvýšenému výskytu psychických chorob. (Vážanský, 2001, s. 40)

„Rodina je inspirátor, podporovatel i realizátor volnočasových aktivit v rodině, může svoje děti učit k volnému času přistupovat tvůrčím způsobem a vytvářet postoje, které budou ochotny a schopny i po založení vlastní rodiny.“ (Hofbauer, 2002, s. 61)

Děti mají již v nejranějším věku spojené příjemné okamžiky se zálibami a koníčky svých rodičů, které s nimi provádějí. Proto není divu, že dítě často převezme tyto záliby za své a provozuje je i v dospělém věku. Na druhou stranu záliby a koníčky, kterým rodiče neholdují či k nim mají vyloženě odpor s velkou pravděpodobností (pokud se to nezmění například vlivem kamarádů) odpor či neznalost přetrvává i do dospělosti.

„Bylo prokázáno, že hodnotová orientace rodičů a z ní vyplývající aktivity ovlivňují hodnotovou orientaci dětí a jejich činností.“ (Spousta a kol., 1997, s. 109)

Podle Pávkové a kol. (2008, s. 14) jsou pro formování vztahu k volnému času důležité některé skutečnosti:

- ❖ O jaký typ rodiny se jedná, jaký je způsob rodinného soužití, zda se jedná o rodinu malou nebo velkou, uzavřenou či otevřenou, jaký je věk rodičů i dětí, počet dětí, jejich pohlaví, styl rodinné výchovy apod.

- ❖ Jaké jsou zájmy rodičů, jak si je navzájem tolerují, jaký význam se jim přikládá, i kolik finančních prostředků jsou svým koníčkům ochotni věnovat.

4.2 Vliv školy na formování zájmů

„Vedle rodiny zabezpečuje právě škola plnění hlavních výchovně-vzdělávacích cílů, tj. kromě rozšiřování schopností, poznatků a dovedností i rozvoj mnohých vlastností, včetně tvořivosti dětí.“ (Čačka, 2000, s. 173)

Podobný názor jako Čačka má na tuto problematiku také Pávková (2008, s.15), ta říká že: “ Na výchovné působení rodiny navazují a doplňují je předškolní zařízení a později škola jako jeden z nejvýznamějších výchovných činitelů. Na výchově dětí a mládeže v době mimo vyučování se společně s rodinou podílejí instituce pro výchovu mimo vyučování a další subjekty.“

„Volnočasové aktivity školy v letech školní docházky odкрývají zájmy a nadání u dětí a mladých lidí, rozvíjejí je samy nebo tomuto rozvoji dávají podněty. Jejich prostřednictvím pomáhají utvářet pozitivní vztah dětí a mladých lidí k dalším způsobům vzdělávání...“ (Hofbauer, 2002, s. 66)

Osobně si myslíme, že by škola měla dětem představit aktivity pro ně zatím neznámé a nevyzkoušené, aby si samy mohly určit a stanovit, které aktivity a záliby je zajímají a naplňují. Protože jak známo, koníčky často mladé lidi směřují k činnostem, které by chtěli vykonávat jako své povolání. Všechno dnes ovšem záleží na učiteli, jak a co dětem ukáže, jaký má sám k dané aktivitě vztah. Pokud učitel projeví zapálení a nadšení, děti se k němu rády přidají.

4.3 Vliv vrstevníků na formování zájmů

Vrstevnické skupiny jsou charakteristické nejen blízkostí věkovou, názorovou, ale spočívají také v souhlasném jednání. Jedná se o skupiny primární, charakteristické bezprostředním kontaktem a silným pocitem příslušnosti. Vrstevnické skupiny můžeme rozdělovat z hlediska velikosti, struktury, organizovanosti či formálnosti. (Kraus, Poláčková a kol., 2001, s. 132, 133)

„Zejména v období adolescence se stávají vrstevnické skupiny díky své dynamice unikátním a nezastupitelným výchovným činitelem.“ (Karnsová 1995 in Pávková a kol., 2008, s. 16)

„Vrstevnická skupina slouží jako opora v procesu vytváření individuální identity. Vazba na skupinu snižuje individuální zodpovědnost a zvyšuje pocit sebejistoty a sebevědomí...“ (Vágnerová, 2005, s. 371)

Dle Vágnerové (2005, s. 372, 373) vztahy s vrstevníky mohou uspokojovat různé psychologické potřeby:

- ❖ potřeba stimulace,
- ❖ potřeba smysluplného učení,
- ❖ vrstevníci slouží jako zdroj sociálního učení,
- ❖ vrstevnická skupina má referenční význam, tj. slouží jako základ pro porovnání zkušeností,
- ❖ vrstevnická skupina alespoň částečně uspokojuje potřebu bezpečí a jistoty,
- ❖ potřeba být akceptován.

Z pedagogického hlediska je problematika vrstevnických skupin, organizací a hnutí dětí a mládeže důležitá ze dvou důvodů. Jednak je dobré mít přehled o těchto skupinách, vědět o jejich působení a jakou povahu mají jejich aktivity. (Kraus, Poláčková a kol., 2001, s. 135)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5. VÝZKUMNÉ ŠETŘENÍ

5.1 Cíl výzkumu

Hlavním výzkumným cílem bylo zmapovat pestrost volnočasových aktivit žáků 6. a 7. tříd základních škol v Rožnově pod Radhoštěm.

5.2 Hlavní výzkumná otázka a dílčí výzkumné otázky

Pro zpracování výzkumu byla stanovena tato hlavní výzkumná otázka:

„Jaké jsou mimoškolní aktivity dětí 6.a 7. tříd Základních škol v Rožnově pod Radhoštěm?“

Dále byly stanoveny tyto dílčí otázky:

1. Jak děti v Rožnově pod Radhoštěm tráví svůj volný čas?
2. Věnují se děti ve svém volném čase pasivní zábavě (TV, PC)?
3. Využívají děti organizovanou formu trávení volného času? Navštěvují zájmové či sportovní instituce, nabídky škol?
4. Co děti v Rožnově pod Radhoštěm nejvíce postrádají?
5. Tráví děti svůj volný čas raději s kamarády nebo s rodiči?

5.3 Charakteristika zkoumané lokality a respondentů

Výzkum byl prováděn v 6. a 7. třídách na dvou základních školách ve městě Rožnov pod Radhoštěm. Výzkumu se zúčastnilo celkem 68 žáků, z toho 34 děvčat a 34 chlapců. V Rožnově pod Radhoštěm žije okolo 17 000 obyvatel, funguje zde 6 základních škol:

ZŠ Koryčanské Paseky – jen 1. stupeň

ZŠ Pod Skalkou

ZŠ Videčská

ZŠ Záhumení – jen 1. stupeň

ZŠ 5. května

Základní praktická škola.

Dále jsou zde 3 střední školy zřizované krajem:

Gymnázium Rožnov pod Radhoštěm,

Střední škola informatiky, elektrotechniky a řemesel Rožnov pod Radhoštěm,

Střední škola zemědělská a přírodovědná Rožnov pod Radhoštěm,

dále soukromá Střední škola cestovního ruchu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, s.r.o. .

Rožnov pod Radhoštěm také nabízí celou řadu různých volnočasových aktivit pro děti a mládež. Mezi nejrozsáhlejší instituce v tomto směru patří Základní umělecká škola a Středisko volného času.

Mimo tyto organizace mohou děti navštěvovat Městskou knihovnu, Kino Panorama, Krytý plavecký bazén, Valašské muzeum v přírodě.

5.4 Metody výzkumu

Pro svůj výzkum jsme si vybrali kvantitativní druh výzkumu formou dotazníku. Dotazník jsem si vybrali, protože jsme potřebovali získat informace od velkého počtu respondentů a dotazník je jednou z metod, která patří k poměrně rychlému zjišťování informací od velkého počtu jedinců v poměrně krátkém čase a s relativně malým nákladem. (Disman, 2006)

5.5 Volby výzkumných technik

Základní utřídění dat jsme provedli podle tzv. čárkovací metody. Nejdříve jsme zapsali všechny hodnoty, kterých bylo dosaženo, a poté pomocí čárek zaznamenán jejich výskyt. Výsledky této čárkovací metody jsme poté převedli do tabulky četností. Tuto četnost jsme doplnili o relativní četnost. Tu jsme vypočítali tak, že jsme četnost vydělili celkovou četností. Relativní četnost jsme poté vyjádřili v procentech a to tak, že jsme relativní četnost vynásobili 100. Vypočítaná relativní četnost nám poskytla informace o tom, jak velká část z celkového počtu hodnot připadá na danou hodnotu (kategorii). (Chráška, 2007, s.40, 41)

5.6 Předvýzkum

Podle Chrástky (2007, s. 26, 27) je předvýzkum zmenšeným modelem samotného výzkumu. Provádí se většinou na malém vzorku osob a zmenšuje riziko použití nevhodných metod či technik.

Před zahájením výzkumu jsme nejprve v měsíci lednu rozdali šest dotazníků dětem ve věku 13. let navštěvujícím malířský kroužek, abychom se ujistili o srozumitelnosti otázek. Při kontrole odpovědí jsme nezjistili žádné nesrovnalosti, takže jsme mohli přejít k samotnému výzkumu.

5.7 Realizace výzkumu

Dotazníky byly rozdány na dvou základních školách v Rožnově pod Radhoštěm - ZŠ Videčská a ZŠ 5. května. Ze Základní školy Videčská jsme sesbírali celkem 39 vyplněných dotazníků, z toho bylo 18 dívek a 21 chlapců. Ze Základní školy 5. května jsme sesbírali celkem 29 vyplněných dotazníků, z toho bylo 16 dívek a 13 chlapců.

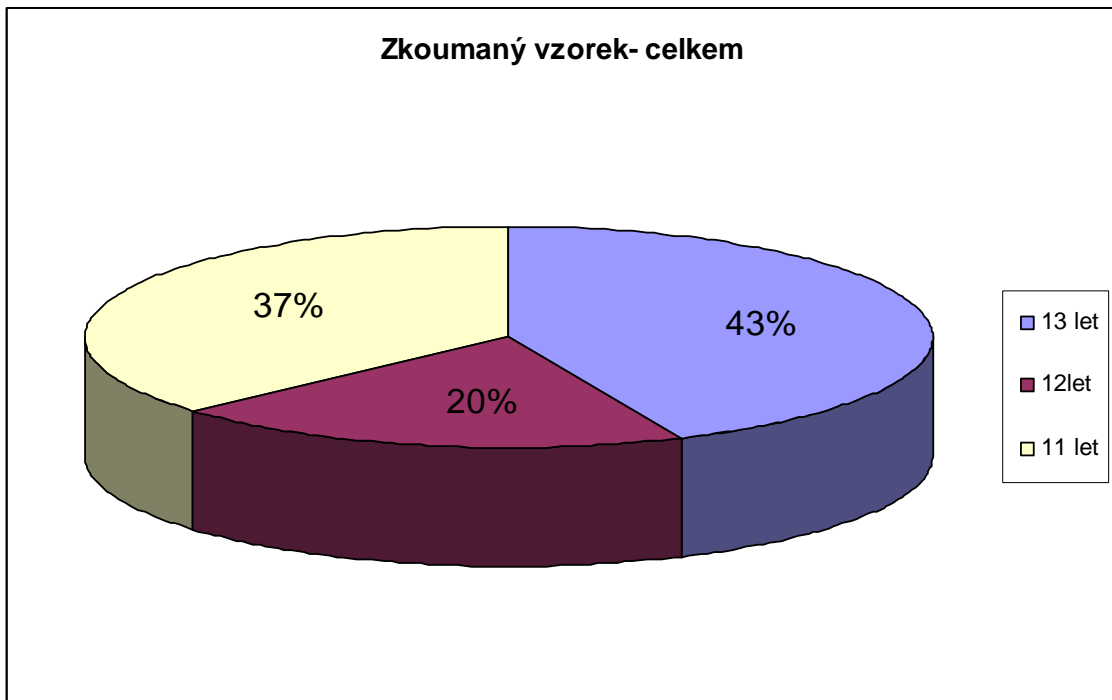
Dotazník, který jsme použili pro sběr dat k výzkumu byl anonymní a skládal se ze 20-ti otázek. Použité otázky byly uzavřené, kde byly vypsány hotové odpovědi a žáci si tudíž museli vybrat. V některých případech jsme použili i otázky polouzavřené, kde byly dány možné alternativy odpovědí, ale žáci mohli odpověď ještě dovysvětlit.

5.8 Vyhodnocení výsledků výzkumu

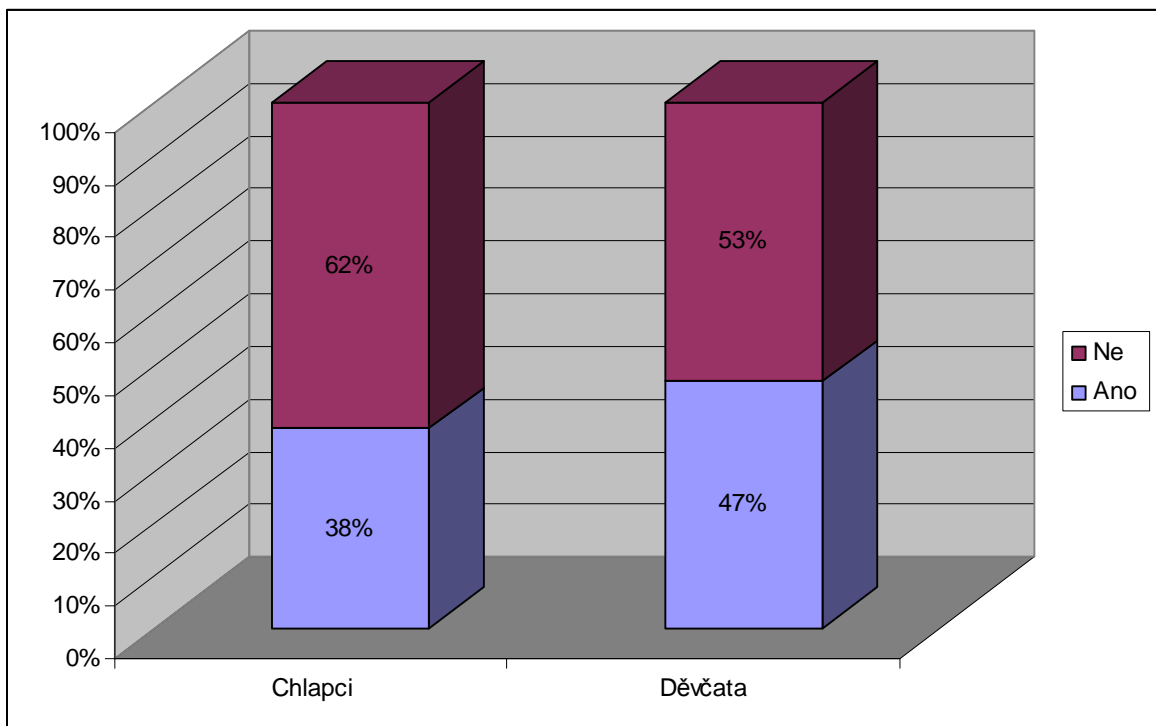
Tabulka č. 1: Charakteristika výzkumného vzorku

	Chlapci	Dívky	Celkem
ZŠ Videčská	21	18	39
ZŠ 5. Května	13	16	29
Celkem	34	34	68

Graf č. 1: Věkové složení respondentů

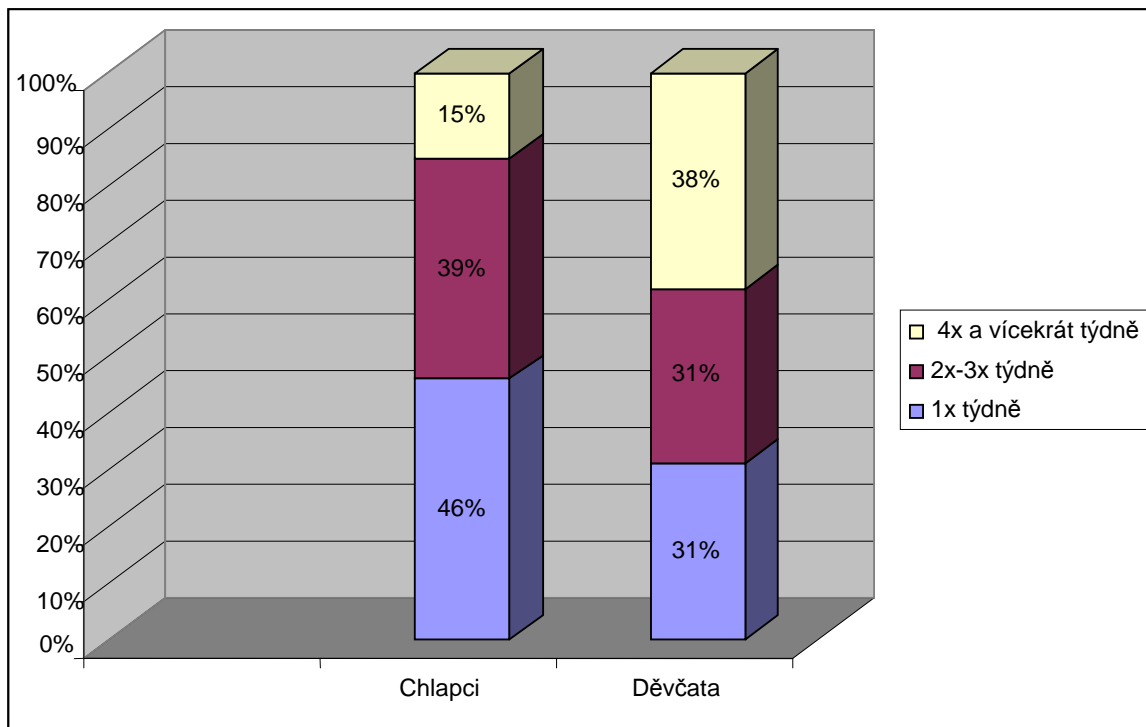
Graf č. 2: Ot. č. 4: Navštěvuješ ve svém volném čase nějaký kroužek?

Z celkového počtu 34 chlapců odpovědělo 13, tedy 38%, že navštěvuje nějaký kroužek. To nám tedy přišlo méně, než jsme předpokládali. U děvčat byl rozdíl mezi těmi, které navštěvují a těmi, které nenavštěvují kroužek ještě menší. Celých 53% tedy 21 děvčat odpovědě-

lo, že žádný kroužek nenavštěvuje. Byl to pro nás překvapivý výsledek, předpokládali jsme alespoň 50% návštěvnost kroužků.

Graf č. 3: Ot. č. 5: Pokud pravidelně chodíš do kroužku, napiš, jak často.

Nejvíce, tedy 6 chlapců odpovědělo, že kroužky navštěvují 1x týdně. U děvčat byla nejčastější odpověď 4x a vícekrát týdně takto odpovědělo 6 děvčat, ale rozdíl mezi touto a ostatními odpověďmi nebyl markantní.

Tabulka č. 2: Ot. č. 6: Kde kroužky navštěvuješ?

	Chlapci	Dívky	Celkem
V místě bydliště	10	12	22
Dojíždím	3	4	7
Celkem	13	16	29

Jen 3 chlapci, tedy 23% odpověděli, že za kroužkem dojíždí do jiného města či vesnice.

Z děvčat to bylo celkem 25%.

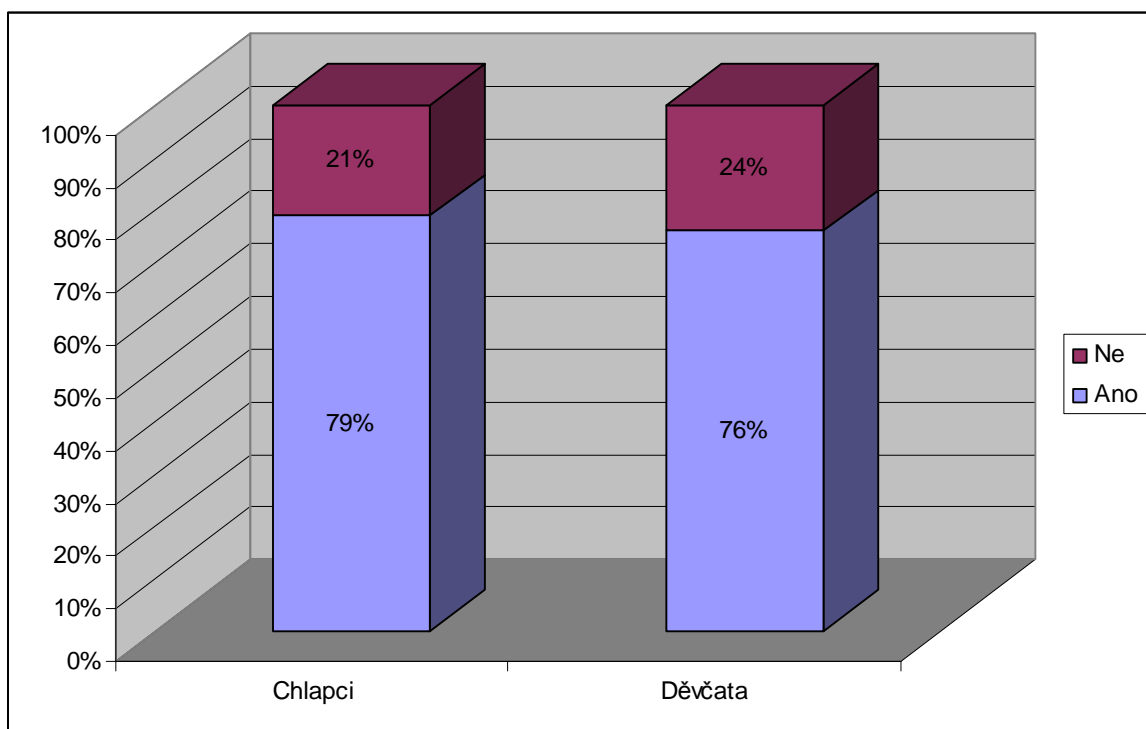
Výsledek napovídá, že škála kroužků v Rožnově pod Radhoštěm většinou pokrývá poptávku. Dalším možným vysvětlením však také může být snaha o využití místních kroužků v rámci finanční a časové dostupnosti.

Tabulka č. 3: Ot. č. 7: Pokud nenavštěvuješ žádný kroužek, co nejraději děláš ve svém volném čase?

Činnost	Chlapci	Dívky	Celkem
Jdu ven s kamarády	7	4	11
Počítač	5	4	9
Hudba	3	2	5
Sport	4	3	7
Čtení knih	2	1	3
Péče o mazlíčka	0	3	3
Kreslení	0	1	1
Celkem	21	18	39

Nejvíce dívek i chlapců, kteří nenavštěvují žádný kroužek odpovědělo, že svůj volný čas nejraději tráví s kamarády (28%) nebo u počítače (23%). Tento výsledek nebyl překvapivým, jelikož je známo, že děti v časně adolescenci vyhledávají blízkost svých vrstevníků a kamarádů. A trávení volného času u počítače je fenomén.

Graf č. 4: Ot. č. 8: Sportuješ ve svém volném čase?

Na otázku, zda děti ve svém volném čase sportují odpověděla drtivá většina kladně. Přesněji 26 děvčat a 27 chlapců.

Tabulka č. 4: Ot. č. 9: Jak často sportuješ?

Četnost	Chlapci	Dívky	Celkem
1x týdně	6	9	15
2x-3x týdně	11	15	26
4x vícekrát týdně	17	10	27
Jinak	0	0	0
Celkem	34	34	68

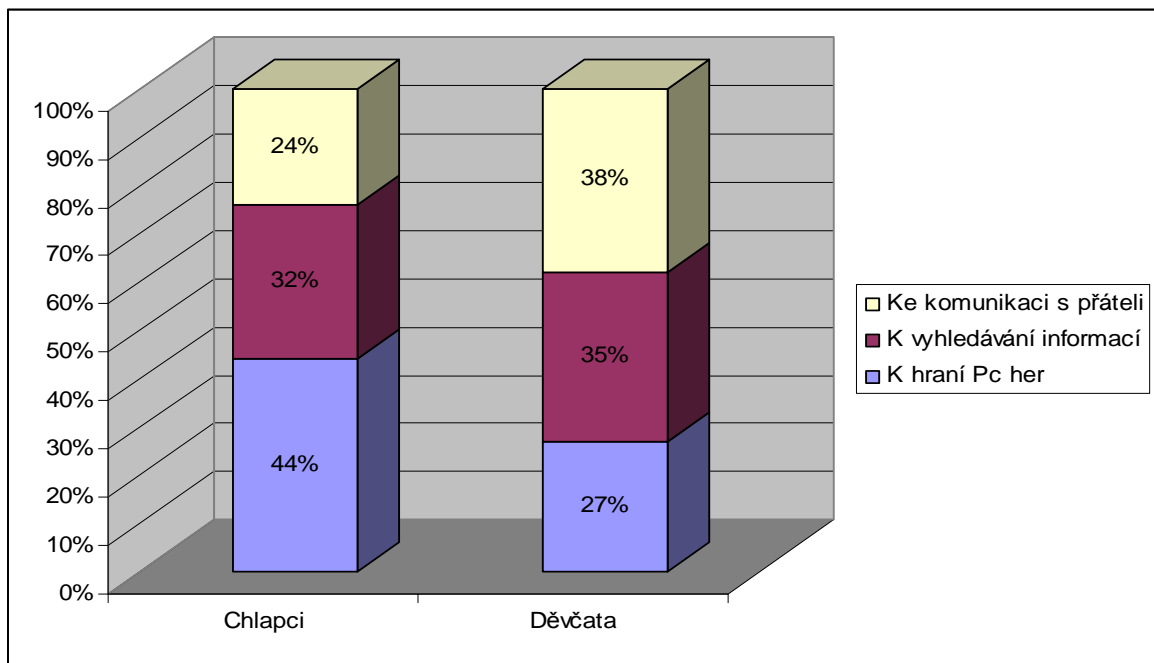
Nejvíce, tedy 50% chlapců odpovědělo, že sportuje 4x a vícekrát týdně, což je příjemně překvapivý výsledek. U děvčat 44% odpovědělo, že sportují 2x- 3x týdně. Myslíme si, že je to velice pozitivní výsledek.

Tabulka č. 5: Ot. č. 10: Sleduješ ve svém volném čase televizi? Jestli ano, zakroužkuj, jak často.

Četnost	Chlapci	Dívky	Celkem
Nesleduji ji skoro vůbec	6	3	9
Nesleduji ji denně, jen občas	4	4	8
Do 1 hodiny denně	12	6	18
Asi 2 hodiny denně	6	11	17
3 a více hodin denně	6	10	16
Celkem	34	34	68

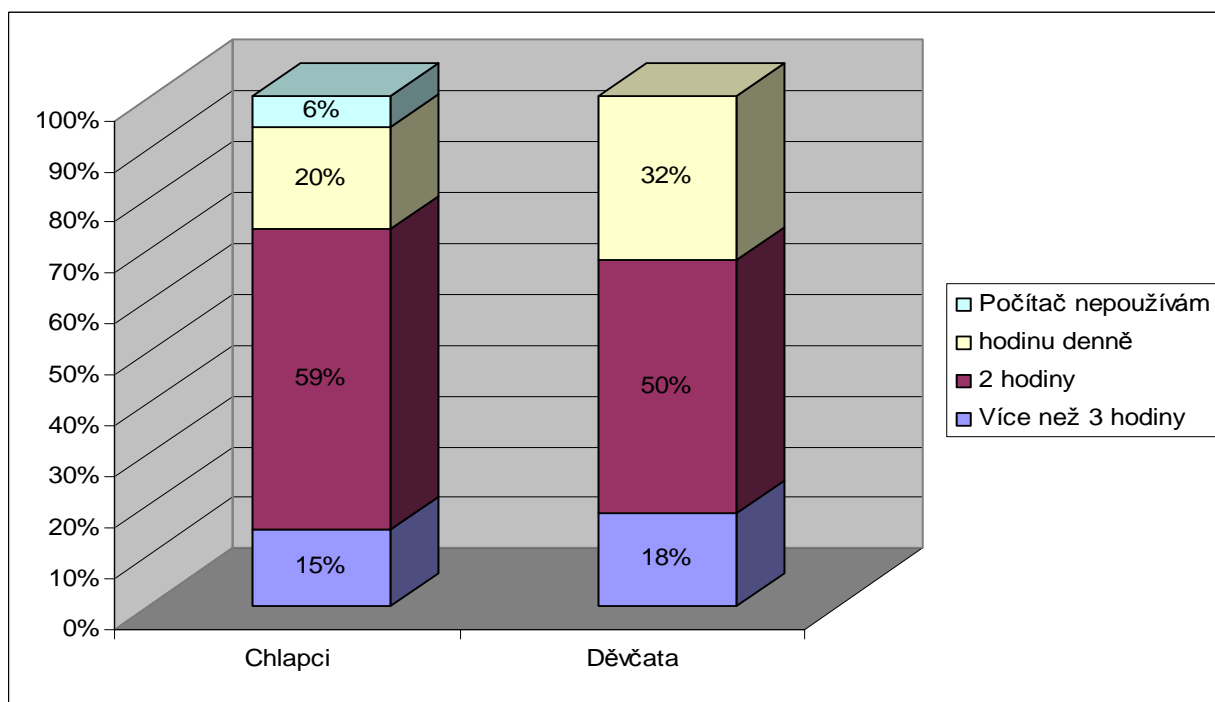
Nejvíce, tedy 35% chlapců odpovědělo, že televizi sledují Do 1 hodiny denně. U děvčat bylo nejčastější odpovědí (32%) Asi 2 hodiny denně. Z celkového počtu odpovědělo 13% dětí, že televizi nesleduje skoro vůbec.

Graf č. 5: Ot. č. 11: Děti a mládež mají v oblibě počítač, pokud počítač používáš, napiš k čemu?

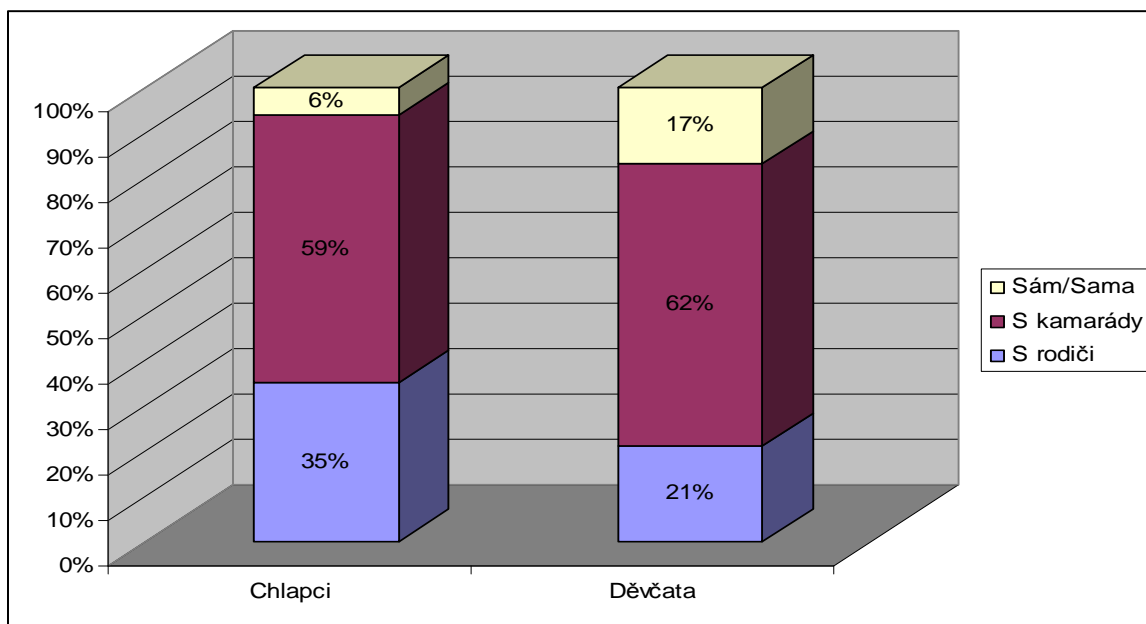
Z celkového počtu 34 chlapců odpovědělo 15 chlapců, že používá počítač k hraní her. U děvčat jsou odpovědi vyrovnanější, ale zvítězila komunikace s přáteli, kterou preferuje 13 děvčat.

Graf č. 6: Ot. č. 12: Kolik času denně na PC strávíš?

Na otázku „Kolik času denně na PC strávíš?“ suverénně zvítězila odpověď 2 hodiny denně, kterou preferovalo 20 chlapců a 17 děvčat. Zajímavou skupinkou jsou 2 chlapci, kteří odpověděli, že počítač nepoužívají vůbec.

Graf č. 7: Ot. č. 13: S kým nejraději trávíš svůj volný čas?

Odpovědi na otázku s kým nejraději děti tráví svůj volný čas nejsou žádným překvapením. 21 chlapců a 20 dívek odpovědělo, že svůj volný čas nejraději tráví s kamarády. 12 dívek a 7 chlapců odpovědělo, že svůj volný čas nejraději tráví s rodiči.

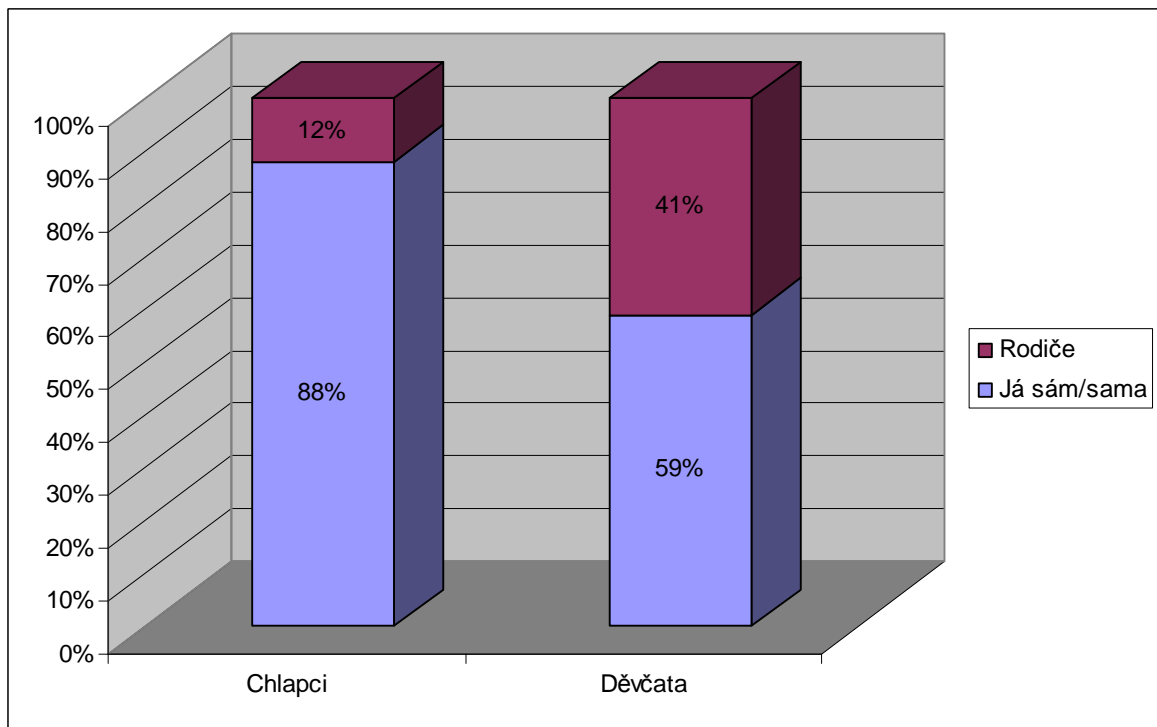
Tabulka č. 6: Ot. č. 14: Pořádáte s rodiči výlety do přírody nebo na významné kulturní a historické památky?

Četnost	Chlapci	Dívky	Celkem
Ano, každý víkend	2	3	5
Ano, občas	7	11	18
Málokdy	23	16	40
Ne, nikdy	2	4	7
Celkem	34	34	68

U této otázky pouze 7% dětí odpovědělo, že s rodiči každý víkend pořádají výlety do přírody, na významné, kulturní či historické památky, což nám připadá dost málo. 26% dětí od-

povědělo Ano, občas a nejvíce 59% odpovědělo Málokdy. A 10% dokonce odpovědělo Ne, nikdy, což je smutné.

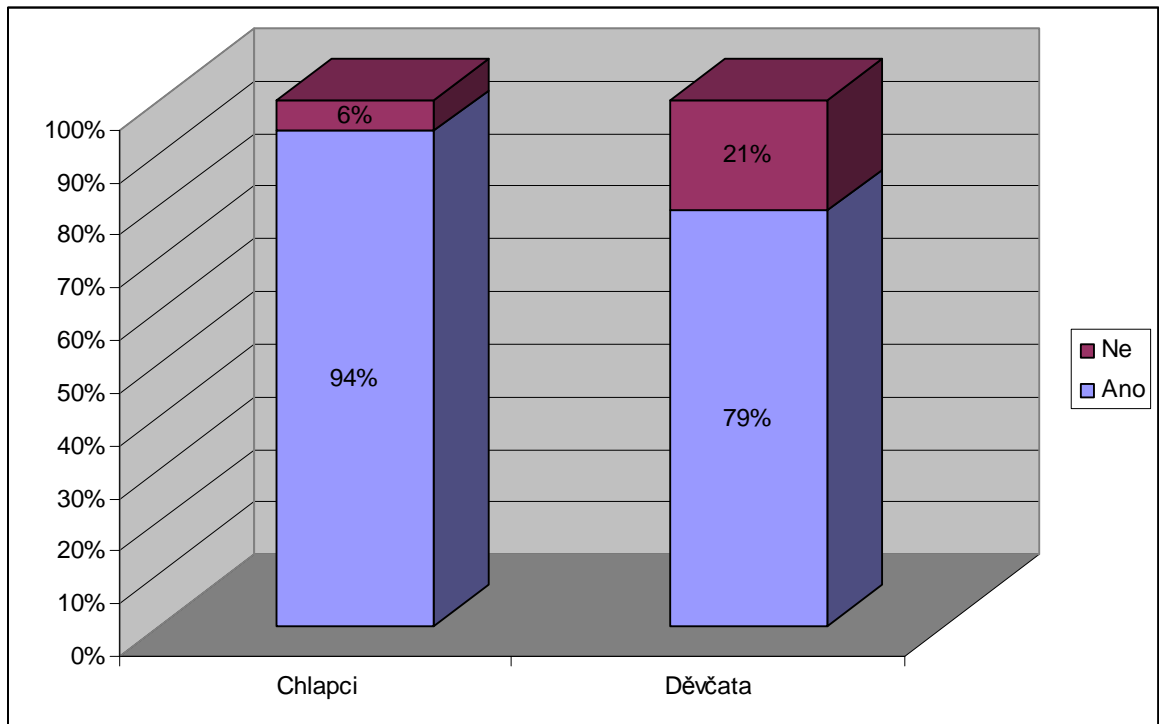
Graf č. 8: Ot. č. 15: Kdo rozhoduje o tvém volném čase?

Překvapivě jasně převažuje odpověď, že si chlapci o svém volném čase rozhodují sami. Přesněji tak odpovědělo 30 z nich. U děvčat to nebylo tak jednoznačné. 20 děvčat odpovědělo, že o svém volném čase rozhodují samy a 14, že rozhodují rodiče.

Graf č. 9: Ot. č. 16: Máš pocit, že po splnění úkolů spojených se školou a domácími povinnostmi máš dost času pro sebe a své záliby?

Odpovědi na tuto otázku dopadly velice příznivě. Pouze 2 chlapci odpověděli, že nemají dostatek času pro sebe a své záliby. Záporně odpovědělo 5 děvčat.

Tabulka č. 7: Ot. č. 17: Navštěvuješ některou z následujících organizací?

Organizace	Chlapci	Děvčata	Celkem
Středisko Volného Času	6	8	14
Knihovna	9	18	27
Kino	22	22	44
Občanská sdružení	4	0	4

Nejvíce dětí, tedy 44% navštěvuje Kino, dále 27% dětí navštěvuje Knihovnu, 14% navštěvuje Středisko Volného času. A 4% dětí navštěvuje Občanská sdružení.

Tabulka č. 8: Ot. č. 18: Máš možnost se ve škole seznámit s nabídkou volnočasových aktivit?

	Chlapci	Děvčata	Celkem
Ano	2	4	6
Ne	32	30	62

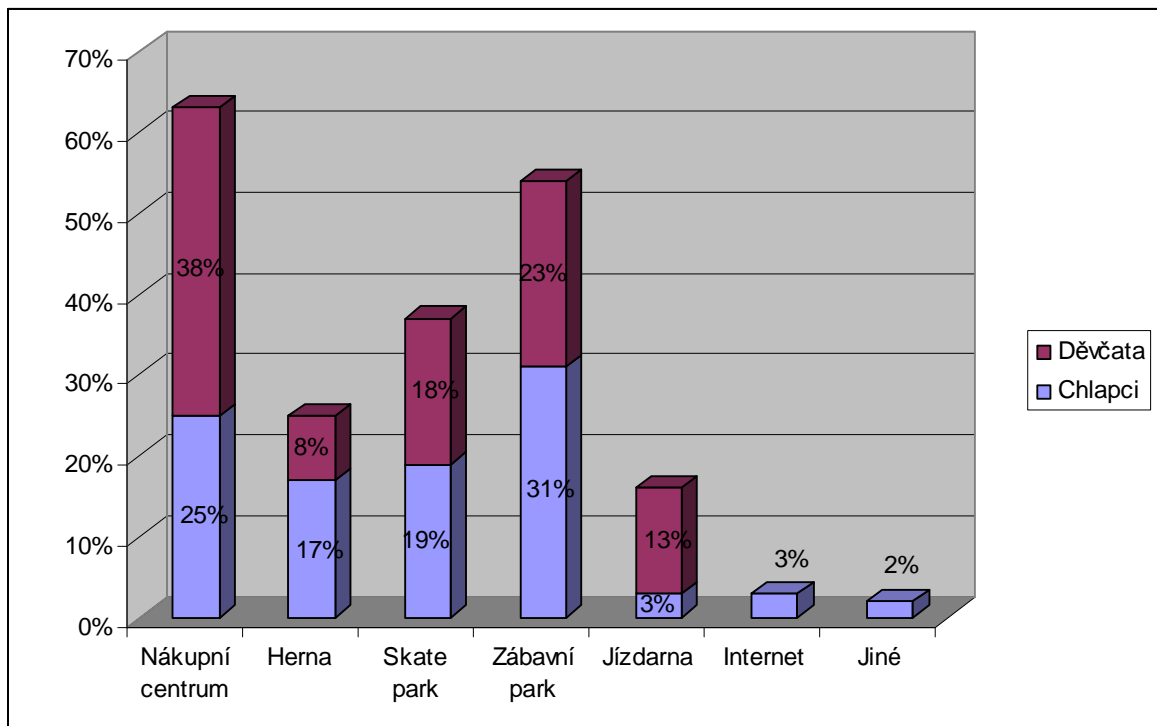
Překvapivá informace vyplynula z odpovědí na otázku číslo 18. 91% dětí odpovědělo, že se ve škole nemá možnost seznámit s nabídkou volnočasových aktivit. Pouhých 9% dětí odpovědělo kladně.

Tabulka č. 9: Ot. č. 19: Jaké zájmové kroužky ti Rožnově chybí?

Kroužek	Chlapci	Děvčata	Celkem
Tanec	0	3	3
Zpěv	2	2	4
Jazykový kroužek	3	3	6
Horolezecký	3	0	3
Vodácký	4	4	8
Plavecký	0	1	1
Modelářský	2	1	3
Fotografický	2	13	15
Keramický	1	1	2
Výtvarný	0	2	2
Počítačový	7	0	7
Bojové umění	9	4	13

Z výsledku na otázku číslo 19 vyplynulo, že dětem v Rožnově nejvíce, přesněji 22% chybí fotografický kroužek, dále 19-ti% dětí chybí kroužek bojového umění. 12- ti% chybí vodácký kroužek.

Graf č. 10: Ot. 20: Co ti nejvíce chybí v Rožnově?

Nejvíce, tedy 24 dětem nejvíce v Rožnově chybí Nákupní centrum, dále 20 dětí by si přálo Zábavní park, 19 dětí by si přálo Skate park, 9- ti dětem chybí Herna, 6 dětí by si přálo Jízdárnu, 5dětí by hlasovalo pro zpřístupněný internet a 3 děti jako Jiné napsali Macdonald.

5.9 Shrnutí

Výzkumná otázka č. 1:

„Jak děti v Rožnově pod Radhoštěm tráví svůj volný čas?“

Odpověď na tuto otázku jsme zjišťovali v dotazníkových otázkách číslo: 4, 7, 8.

Z vyhodnocených odpovědí vyplývá, že většina dětí celkem 62% dává přednost neorganizované formě trávení volného času. Je to především trávení času s kamarády, na počítači či sportování. Dále jsme zjistili, že 83% dětí se věnuje sportovním aktivitám nejčastěji 4x a vícekrát týdně. Toto zjištění nás příjemně překvapilo.

Výzkumná otázka č. 2:

„Věnují se děti ve svém volném čase pasivní zábavě (TV, PC)?“

Odpověď na tuto otázku jsme v dotazníkovém šetření zjišťovali otázkami číslo: 10, 11, 12.

Z vyhodnocených odpovědí vyplývá, že děti ve většině případů (75%) sledují denně televizi a to nejvíce (35%) do 1 hodiny denně. Dále, že děti nejčastěji počítač používají na hraní PC her a tráví zde nejčastěji (55%) 2 hodiny denně.

Výzkumná otázka č. 3:

„Využívají děti organizovanou formu trávení volného času? Navštěvují zájmové, či sportovní instituce, nabídky škol?“

Na tuto otázku jsme hledali odpověď v dotazníkových otázkách číslo: 4, 17, 18.

Z vyhodnocených odpovědí vyplývá, že většina dětí (62%) nevyhledává organizovanou formu trávení volného času, nejvíce (44%) dětí navštěvuje kino, (27%) dětí navštěvuje knihovnu. V drtivé většině (91%) děti odpověděly, že nemají možnost se ve škole seznámit s nabídkou volnočasových aktivit. Tato odpověď nás velmi nepříjemně překvapila. Myslíme si, že by děti měly v rámci školy nejen vědět o nabízených volnočasových aktivitách, ale měly by mít také možnost si je zadarmo vyzkoušet. Protože jak mohou děti vědět, co je bude bavit, když se s nabízenou aktivitou nikdy nesetkaly.

Výzkumná otázka č. 4:**„Co děti v Rožnově pod Radhoštěm nejvíce postrádají?“**

Odpověď na tuto otázku jsme zjišťovali v dotazníkových otázkách číslo: 19,20.

Z vyhodnocených odpovědí vyplývá, že z koužků dětem nejvíce chybí fotografický kroužek, celkem tuto odpověď zvolilo 22 %. Bojové umění na druhém místě zakroužkovalo 19% dětí. Dále z odpovědí vyplývá, že dětem ve městě Rožnov pod Radhoštěm nejvíce chybí Nákupní centrum(35%), dále Zábavní park (29%) a 28% dětí by ocenilo Skate park.

Výzkumná otázka č. 5:**„Tráví děti svůj volný čas raději s kamarády, nebo s rodiči?“**

Odpověď na tuto otázku jsme v dotazníkovém šetření zjišťovali otázkami číslo: 13, 14.

Z vyhodnocených odpovědí vyplývá, že děti nejraději tráví svůj volný čas s kamarády (60%). Dále, že většina dětí absolvuje výlety s rodiči jen málokdy (59%). Odpovědi na tuto otázku nás nemile překvapily, protože si myslíme, že by se rodiče svým dětem měli maximálně věnovat alespoň o víkendu, když přes týden nemají tolik času.

6. DOPORUČENÍ

V této kapitole se zaměříme na to, co bychom doporučili, aby se stávající situace v Rožnově pod Radhoštěm zlepšila.

V prvé řadě bychom organizace a instituce působící v oblasti volnočasových aktivit rádi upozornili na nízkou informovanost dětí ohledně nabízených kroužků. Na to, zda se děti mají možnost s nabídkou volnočasových aktivit seznámit se přímo ptala otázka číslo osmnáct. Drtivá většina dotazovaných odpověděla, že tuto možnost nemá. Pravdivost odpovědí se nám potvrdila otázkou číslo devatenáct, která tuto informaci zjišťovala skrytě. Děti odpovídaly, které kroužky jim ve městě chybí. Všechny uvedené kroužky v Rožnově působí, ale děti zaškrty, že je zde postrádají. Musíme konstatovat, že jsme se o některých, byť i velmi zajímavých aktivitách dozvěděli, až po hloubkové analýze v rámci této práce. Otázkou zůstává, zda není toto jednání ze strany organizací a institucí úmyslné z důvodu plné obsazenosti jednotlivých kroužků.

Dále bychom chtěli upozornit na zajímavost odpovědí na otázku číslo dvacet z dotazníkového šetření. Děti zde odpovídaly, co jim v Rožnově pod Radhoštěm chybí. Doporučovali bychom se zamyslet nad možnostmi realizace některých z nich. Například nad skateparkem, nákupním centrem či zábavním parkem.

ZÁVĚR

V dnešní době je velice důležité, aby si rodiče, ale i učitelé všímali, jak děti tráví svůj volný čas. Doba nahrává pasivnímu trávení volného času, z čehož vznikají problémy s obezitou. Neorganizovaný volný čas také nahrává patologickému trávení volného času. Pro děti se negativní jevy mohou díky médiím jevit jako normální, čemuž bychom měli zabránit díky snaze o zajímavou a pestrou nabídku aktivit dětí mimo školu.

V teoretické části bakalářské práce byly v první kapitole objasněny pojmy volný čas, funkce, cíle volného času, volný čas v 19. a 20. století a zhodnocení nynější situace. Ve druhé kapitole jsme se věnovali adolescenci, během níž dochází k fyzickému, psychickému a emočnímu vývoji. Ve třetí kapitole jsme se zaměřili na možnosti trávení volného času, tedy organizovanému, neorganizovanému, individuálnímu a skupinovému trávení volného času. Zmínili jsme zde také výchovu mimo vyučování. Čtvrtá kapitola vysvětlila, jaký vliv má rodina, škola a vrstevníci na formování zájmů adolescentů.

V praktické části této práce jsme se zabývali pedagogickým výzkumem, který byl realizován na dvou základních školách v Rožnově pod Radhoštěm. Pomocí dotazníkového šetření byl proveden výzkum, z něhož jsme později čerpali pro odpovědi na předem stanovené otázky. Pomocí čárkovací metody jsme vyhodnotili všechny získané odpovědi od 68 respondentů. Pomocí tabulek a grafů jsme sestavili přehledný obraz volnočasových aktivit respondentů, což bylo cílem této práce. Velice přínosným pro nás bylo zjištění, které kroužky a zařízení dětem v Rožnově pod Radhoštěm chybí. Dle našeho mínění by se město Rožnov pod Radhoštěm mohlo zaměřit na vybudování zábavního parku či skate parku, o který děti v dotazníkovém šetření projeví zájem. A určitě by podle zjištěného výzkumu stálo za to dětem založit fotografický kroužek či kroužek zaměřený na bojové umění. Dále z výsledku výzkumu vyplývá, že většina dětí sportuje, nejraději tráví svůj volný čas s přáteli. Po splnění úkolů a domácích povinností zbývá dle odpovědí drtivě většině dětí dost času pro sebe a své záliby, což nás velice potěšilo. Zarážející ovšem byly odpovědi na otázku, zda se děti ve škole mají možnost seznámit s nabídkou volnočasových aktivit. Většina, tedy 62 dětí odpověděla, že se nemá možnost seznámit s nabídkou volnočasových aktivit. Dle našeho názoru by děti o nabízených kroužcích měly nejen vědět, ale nejlépe mít možnost si je bezplatně vyzkoušet. Není možné dítě přihlásit na kroužek, se kterým se předem neseznámí.

Orientace v dnešní společnosti je natolik složitá, máme tak široké spektrum možností, že se ve svobodě rozhodnutí a výběru ztrácíme. Je těžké určit, co je v životě skutečně důležité. Proto pomozme našim dětem nalézt vztah ke smysluplnému prožívání života, potažmo volného času. Právě pomocí volnočasových aktivit děti přijdou na to, co je baví a čemu by se chtěly v budoucnu věnovat třeba jako svému zaměstnání. Aby se mladý člověk dokázal včas a bez obtíží orientovat v dnešním světě, je zapotřebí jeho vedení k samostatnosti, kritickému myšlení a soběstačnosti.

Věříme, že tato práce může být užitečná pro volnočasové organizace ve městě Rožnov pod Radhoštěm. Snad i pro vedení města či podnikatelské subjekty, které uvažují o investici v oboru volnočasových zařízení a aktivit. V neposlední řadě může být práce zdrojem informací také pro rodiče dětí, které zde vyrůstají.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] ČAČKA, Otto, 2000. Psychologie duševního vývoje dětí a dospívajících s faktory optimalizace. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-060-0
- [2] DISMAN, Miroslav, 2006. Jak se vyrábí sociologická znalost. Praha: Karolinum. ISBN: 80-246-0139-7.
- [3] DOLEČEK, Jan, 2008. Zlínský kraj, města a obce Zlínského kraje. Rožnov pod Radhoštěm: Proxima Bohemia. (ISBN není)
- [4] HOFBAUER, Břetislav, 2002. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál. ISBN 80-7178-927-5.
- [5] CHRÁSTKA, Miroslav, 2007. Metody pedagogického výzkumu. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [6] CHUDÝ, Štefan, 2005. Výchova a volný čas: vybrané kapitoly z pedagogiky volného času. Zlín: UTB. ISBN : 80-7318-266-1
- [7] KRAUS, POLÁČKOVÁ A KOL. , 2001. Člověk- Prostředí- Výchova. Brno: Paido. ISBN 80- 7315- 004- 2
- [8] MACEK, Petr, 2003. Adolescence. Praha: Portál. ISBN 80-7178-747-7.
- [9] PÁVKOVÁ, J., B. HÁJEK, B. HOFBAUER, V. HRDLIČKOVÁ a A. PAVLÍKOVÁ, 2008. Pedagogika volného času. Praha: Portál. ISBN 80-7178-711-6.
- [10] PRŮCHA, J. , J. MAREŠ, E. WALTEROVÁ, 2003. Pedagogický slovník. Praha: Portál. ISBN 80-7178-772-8.
- [11] SPOUSTA, Vladimír, 1998. Kapitoly z pedagogiky volného času. Brno: MU. ISBN 80-210-1617-5
- [12] ŠEĎOVÁ, Klára, 2007. Děti a rodiče před televizí. Praha: Paido. ISBN 0-313-34143-5.
- [13] VÁGNEROVÁ, Marie, 2005. Vývojová psychologie I. Dětství a dospívání. Praha: Karolinum. ISBN 80-246-0956-8
- [14] VÁŽANSKÝ, Mojmír, 2001. Základy pedagogiky volného času. Brno: Prynť- Typia. ISBN: 80-86384-00-4

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1: Charakteristika výzkumného vzorku

Tabulka č. 2: Ot. č. 6: Kde kroužky navštěvuješ?

Tabulka č. 3: Ot. č. 7: Pokud nenavštěvuješ žádný kroužek, co nejraději děláš ve svém volném čase?

Tabulka č. 4: Ot. č. 9: Jak často sportuješ?

Tabulka č. 5: Ot. č. 10: Sleduješ ve svém volném čase televizi? Jestli ano, zakroužkuj, jak často.

Tabulka č. 6: Ot. č. 14: Pořádáte s rodiči výlety do přírody, nebo na významné kulturní a historické památky?

Tabulka č. 7: Ot. č. 17: Navštěvuješ některou z následujících organizací?

Tabulka č. 8: Ot. č. 18: Máš možnost se ve škole seznámit s nabídkou volnočasových aktivit?

Tabulka č. 9: Ot. č. 19: Jaké zájmové kroužky ti Rožnově chybí?

Graf č. 1: Věkové složení respondentů

Graf č. 2: Ot. č. 4: Navštěvuješ ve svém volném čase nějaký kroužek?

Graf č. 3: Ot. č. 5: Pokud pravidelně chodíš do kroužku, napiš, jak často.

Graf č. 4: Ot. č. 8: Sportuješ ve svém volném čase?

Graf č. 5: Ot. č. 11: Děti a mládež mají v oblibě počítač, pokud počítač používáš, napiš k čemu?

Graf č. 6: Ot. č. 12: Kolik času denně na Pc strávíš?

Graf č. 7: Ot. č. 13: S kým nejraději trávíš svůj volný čas?

Graf č. 8: Ot. č. 15: Kdo rozhoduje o tvém volném čase?

Graf č. 9: Ot. č. 16: Máš pocit, že po splnění úkolů spojených se školou a domácími povinnostmi máš dost času pro sebe a své záliby?

Graf č. 10: Ot. 20: Co ti nejvíce chybí v Rožnově?

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Dotazník

Příloha P2: Rožnov pod Radhoštěm a volnočasové aktivity v něm

PŘÍLOHA P 1: DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Michaela Kubjátová studuji obor Sociální pedagogika, fakulta Humanitních studií na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Výsledky tohoto dotazníku budou určeny pro mou bakalářskou práci, která se zabývá problematikou trávení volného času dětí ve věku časně adolescence v Rožnově pod Radhoštěm. Proto se na Vás obracím s prosbou o vyplnění tohoto dotazníku. Závěry a výsledky později mohou pomoci zlepšit kvalitu a rozsah nabízených volnočasových programů v Rožnově pod Radhoštěm.

1. Pohlaví muž- žena (odpovídající zakroužkuj)

2. Věk .....

3. Ročník .....

4. Věnuješ se ve svém volném čase pravidelně nějakému koníčku?
  - a) Ano
  - b) Ne

5. Pokud pravidelně provozuješ nějakou činnost, jak často se jí věnuješ?
  - a) Jednou týdně
  - b) Dva až třikrát týdně
  - c) Čtyři a vícekrát týdně

6. Kde kroužky navštěvuješ?
  - a) V místě bydliště
  - b) Dojíždím do okolního města, či vesnice

7. Pokud se nevěnuješ koníčkům napiš, co ve svém volném čase děláš nejčastěji(např. televize, počítač, kamarádi, čtení atd:

.....

8. Sportuješ ve svém volném čase?

a) Ano

b) Ne

9. Jak často sportuješ?

a) Jednou týdně

b) Dvakrát až třikrát týdně

c) Čtyřikrát a vícekrát týdně

d) Jinak-napiš.....

10. Sleduješ ve svém volném čase televizi? Jestli ano, zakroužkuj, jak často.

a) Nesleduji ji skoro vůbec

b) Nesleduji ji denně, jen občas

c) Do jedné hodiny denně

d) Asi dvě hodiny denně

e) Tři a více hodin denně

11. Děti a mládež mají v oblibě počítač, pokud počítač používáš, napiš k čemu?

a) K hraní PC her

b) K vyhledávání informací

c) Ke komunikaci s přáteli

12. Kolik času denně na PC strávíš?

- a) Více než tři hodiny
- b) Dvě hodiny
- c) Hodinu denně
- d) Počítač nepoužívám

13. S kým nejraději trávíš svůj volný čas?

- a) S rodiči
- b) S kamarády
- c) Sám/ Sama
- d) Jinak- napiš.....

14. Pořádáte s rodiči poznávací výlety do přírody, nebo na významné kulturní a historické památky?

- a) Ano, každý víkend
- b) Ano, občas
- c) Mállokdy
- d) Ne, nikdy

15. Kdo rozhoduje o tvém volném čase?

- a) Já sám/sama
- b) Rodiče

16. Máš pocit, že po splnění úkolů spojených se školou a domácími povinnostmi (např.

úklidem) máš dost času pro sebe a své záliby? (zakroužkuj)

- a) Ano

b) Ne

17. Navštívuješ nějakou z následujících organizací?

a) Středisko volného času

b) Knihovnu

c) Kino

d) Dům dětí a mládeže

e) Občanská sdružení

(např. Agility klub, Florbalový klub, Folklorní soubor Radhošť)

f) Školní klub

g) jiné (napiš) .....

18. Máš možnost se ve škole seznámit s nabídkou volnočasových aktivit v rámci svého

okolí – např. přednášky učitelů, pracovníků z Domu dětí a mládeže, pracovníků města, nebo zástupců zájmových organizací (hasiči, včelaři, rybáři atd.)?

a) Ano (napiš kdo).....

b) Ne

19. Jaké zájmové kroužky ti v Rožnově chybí? zakroužkuj

a) tanec, b) zpívání, c) jazykový, d) horolezecký, e) vodácký, f) plavání, g) modelářský,

h) fotografický, i) keramický j) výtvarný k) počítačový l) bojové umění

m) jiné- napiš.....

20. Co ti nejvíce chybí v Rožnově?

a) Nákupní centrum

- b) Herna
- c) Skate park
- d) Zábavní park
- e) Stáj, jízdárna
- f) Internet
- g) Jiné – vypiš.....

Děkuji Ti za vyplnění tohoto dotazníku.

PŘÍLOHA P 2: ROŽNOV POD RADHOŠTĚM A NABÍDKA VOLNOČASOVÝCH AKTIVIT V NĚM

1. Rožnov pod Radhoštěm

Rožnov pod Radhoštěm leží na úpatí Radhoště v údolí Rožnovské Bečvy v nadmořské výšce 378 m. Město má okolo 17. 000 obyvatel a rozlohu 3949 ha. (Doleček, Zlínský kraj, města a obce Zlínského kraje 2008 s. 106)

Věková struktura obyvatel města:

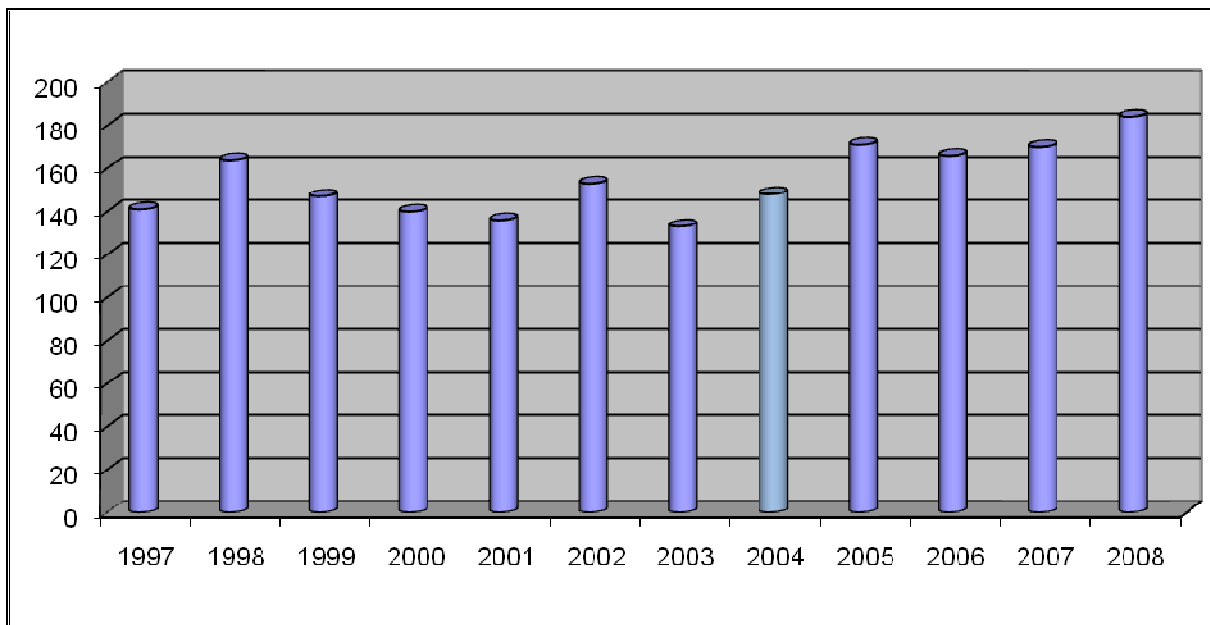
Stav k	Počet obyvatel	Věková skupina			průměrný věk
		0-14	15-64	65+	
31.12. 2004	17 276	2 566	12 429	2 281	39,5
31.12. 2006	17 024	2 386	12 209	2 429	40,3
31.12. 2007	17 072	2 347	12 228	2 497	40,5

„Za posledních 10 let došlo k poklesu počtu obyvatel majících trvalé bydliště na území města o 995 obyvatel, tj. téměř o 5,5 % oproti stavu roku 1997.“

(Vrážel, Dušan. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2009[cit. 2009- 8- 31].

Dostupné z: <http://www.roznov.cz/dlouhodoby-zamer-rozvoje-telovychovy-a-sportu-na-uzemi-mesta-roznova-pod-radhostem-na-obdobi-let-2009-2013>

Počet narozených dětí v letech 1997-2008- graf:

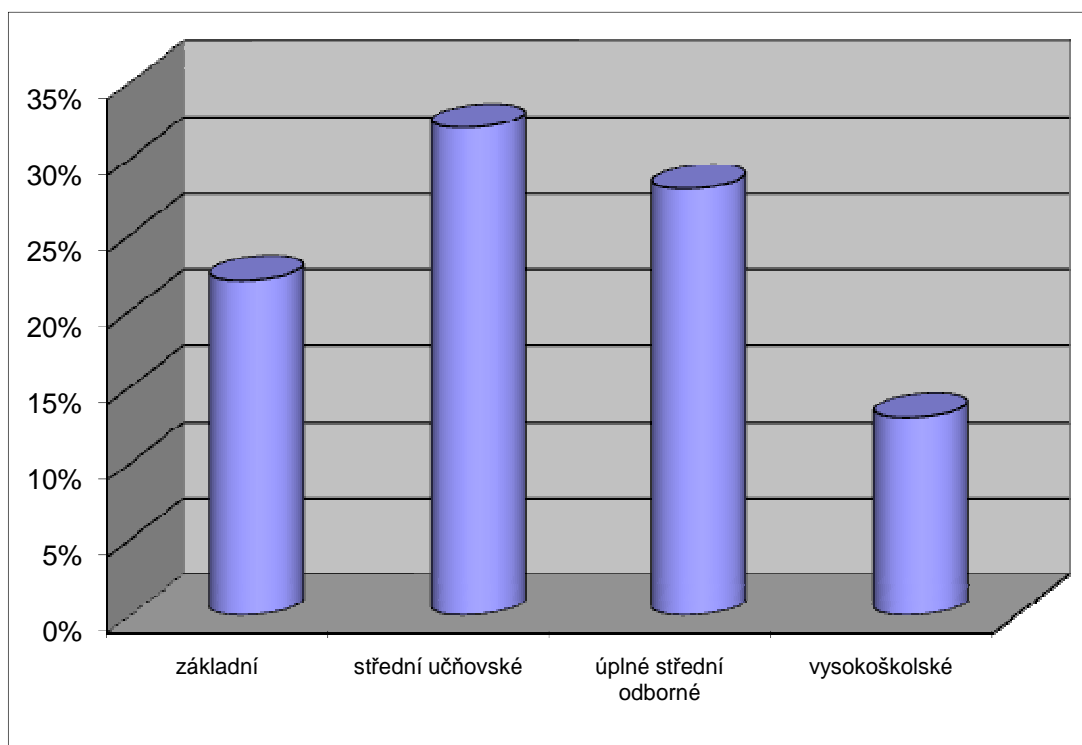

„Demografický vývoj počtu narozených dětí potvrzuje očekávanou skutečnost, že po roce 2003, kdy se narodilo nejméně dětí za poslední desetiletí – pouze 133, dochází od roku 2005 k navýšení počtu narozených dětí s trvalým pobytem na území města.“

(Vrážel, Dušan. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2009[cit. 2009- 8- 31].

Dostupné z: <http://www.roznov.cz/dlouhodoby-zamer-rozvoje-telovychovy-a-sportu-na-uzemi-mesta-roznova-pod-radhostem-na-obdobi-let-2009-2013>)

Vzdělanostní struktura obyvatelstva staršího 15 let - graf

„Ve srovnání s vyspělými zeměmi OECD je však i počet více než 2 tisíc vysokoškoláků z celkového počtu obyvatel města nad 15 let nedostačující. Chybí zejména absolventi bakalářského stupně vysokoškolského vzdělání, jejichž zastoupení je zatím velmi malé.“

(Vrážel, Dušan. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2009[cit. 2009- 8- 31].

Dostupné z: <http://www.roznov.cz/dlouhodoby-zamer-rozvoje-telovychovy-a-sportu-na-uzemi-mesta-roznova-pod-radhostem-na-obdobi-let-2009-2013>)

2. Kulturní organizace v Rožnově

Podle statistik z roku 2008 jsou průměrně denně ve městě organizovány 4 kulturní akce. Organizační zázemí tvoří kromě příspěvkových organizací města k tomuto účelu zřízených desítky nadšenců a dobrovolníků, spolků a další, kteří se na kulturním životě města podílejí, spoluvytvářejí jej a bez nichž by tato oblast byla daleko méně pestrá a pro obyvatele Rožnova méně zajímavá. (Vičarová, Lenka. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2008 [cit. 2008- 11-7]. Dostupné z: http://www.roznov.cz/down/koncepce_kultury_2009-2019.pdf

Mezi možnosti kulturního vyžití v Rožnově pod Radhoštěm patří organizace:

T klub - kulturní agentura- v průběhu roku nabízí pestrou škálu pořadů od reprodukované hudby všeho druhu, přes divadla, besedy či setkání Klubu cestovatelů až po koncerty různých žánrů. Největší akcí roku je samozřejmě multižánrový festival Valašské folckrockování, který již dlouhá léta patří k nejúspěšnějším pořadům léta v Rožnově pod Radhoštěm. Připravuje také výstavy v Galerii Na Radnici v budově MěÚ na náměstí a v Galerii Na Letné v budově MěÚ vedle městské polikliniky. Ve Společenském domě v Rožnově p.R. má v pronájmu velký sál. Každoročně navštíví přes 200 kulturních akcí cca 22 tisíc diváků. (Vičarová, Lenka. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2008 [cit. 2008- 11-7]. Dostupné z: http://www.roznov.cz/down/koncepce_kultury_2009-2019.pdf

Valašské muzeum v přírodě - založeno roku 1925, nejstarší svého druhu ve střední Evropě, od roku 1995 patří mezi Národní kulturní památky.

Skládá se ze tří částí:

Dřevěné městečko- jádrem je soubor měšťanských staveb z Rožnovského náměstí a kostel sv. Anny.

Valašská dědina- představuje soubor vesnických staveb v krajině.

Mlýnská dolina- areál tradičních technických staveb, které dokumentují soužití člověka s přírodou. (Doleček, Zlínský kraj, města a obce Zlínského kraje 2008 s. 106)

Kino Panorama - hraje každý den dvě představení. V zimních měsících se hrají občas i dětská představení v neděli odpoledne. Kino Panorama se také pravidelně zapojuje do každoročních dlouhodobých cyklů Filmový klub nejen pro středoškoláky a Projekt 100 a na jaře každého roku probíhá oblíbený festival dokumentárních filmů Jeden svět. Kino navštíví ročně asi 30 tisíc diváků. (Vičarová, Lenka. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2008 [cit. 2008- 11-7]. Dostupné z: http://www.roznov.cz/down/koncepce_kultury_2009-2019.pdf)

Městská knihovna - veřejná knihovna působící na území města se třemi dalšími pobočkami s knižním fondem čítajícím okolo 67 000 knih a počtem registrovaných čtenářů okolo tří tisíc. Je veřejným místem pro přístup k internetu. Uskutečňuje kulturní, výchov-

nou a vzdělávací činnost, prevenci informační negramotnosti (besedy pro školy, dospělé i seniory, kurzy práce s PC, výchova ke čtenářství, výstavy, diskusní fóra, Putování s broučky, Večerníčky na kamenech, veřejná čtení...) v počtu cca 450 akcí za rok. Je místem pro setkávání nejrůznějších zájmových skupin (komunit) ve městě: Klub diabetiků, Klub slabozrakých, zájemců o alternativní druhy medicíny, nejrůznější duchovní směry, zdravý životní styl, filosofii, poesii atd. (Vičarová, Lenka. Rožnov - oficiální stránky města[online]. © 2008 [cit. 2008- 11-7]. Dostupné z: http://www.roznov.cz/down/koncepce_kultury_2009-2019.pdf)

ZUŠ Rožnov pod Radhoštěm - výběrová škola, která poskytuje žákům základní umělecké vzdělání ve čtyřech oborech- hudební, výtvarný, taneční a literárně – dramatický, navštěvují ji děti od 6 let.

V rámci **hudebního oboru** je nabízena výuka na tyto nástroje: klavír, keyboard, akordeon, varhany, housle, viola, violoncello, kontrabas, cimbál, kytara, elektrická kytara, baskytara, zobcová flétna, flétna, hoboj, klarinet, basklarinet, saxofon, trubka, lesní roh, pozoun, tenor, baryton, tuba, bicí, sólový zpěv, sborový zpěv a hudební nauka.

V rámci **tanečního oboru** je možnost absolvovat tyto předměty: taneční příprava, současný tanec, klasická taneční technika, lidový tanec, jazzový tanec.

Výtvarný obor umožňuje studium: kresby, malby, grafiky, keramiky, práce se sklem apod.

Literárně - dramatický obor: dramatická příprava, dramatická slovesnost, pohyb, dramatický projev a umělecký přednes, hudebně hlasová příprava.

Středisko volného času- realizace státního programu podpory a ochrany dětí a mládeže v oblasti zájmového vzdělávání.

Pravidelné aktivity v průběhu roku : Výtvarné a Modelářské aktivity , Činnost PS DUHA - Aerobik, Orientální tance, Posilování, Bread dance, Aikido, Keramika, Dramatika

Sporty - Plavání, Šachy, Atletika, Míčové hry, Gymnastika, Házaná, Kopaná, Tenis, Volejbal

Jazyky - Angličtina, Francouzština, ...

Hra na hudební nástroje - kytara, flétna

Klub filatelistů, Lidový a country tanec

Ekologické aktivity, Rožnovský parlament, ...

Mimořádné akce i mimo prostory školy : DZUČ - recitace - okrskové a okresní kolo, Sportovní liga - 12 akcí, Dívka roku, Rožnovský slavíček, Rožnovský maraton v aerobiku, O nejzajímavější valašské strašidlo.

Projektový týden - Moudrá sovička, Slůně, Testování IQ, Turnaje.

Výtvarné soutěže - Jak vidíme své město, obec; Zima na Valašsku, O nejpěknější valašský betlém.

Každoročně SVČ organizuje 180 – 200 akcí pro veřejnost, kterých se aktivně účastní 17 – 20 tisíc návštěvníků.

V Rožnově pod Radhoštěm, jako významném centru folkloru nejen na Moravě, působí i celá řada cimbálových muzik a folklorních souborů. Nejznámějšími jsou soubory Radhošť s malým Radhoštěm. Občanské sdružení Spolek přátel souboru Radhošť je jedním z nejdéle fungujících zájmových sdružení ve městě s bohatou historií a dlouhou tradicí. (Vičarová, Lenka. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2008 [cit. 2008- 11-7]. Dostupné z: http://www.roznov.cz/down/koncepce_kultury_2009-2019.pdf)

3. Sportovní zařízení komerčního charakteru v Rožnově

Sport má v Rožnově dlouholetou tradici, zejména gymnastika, skoky na trampolíně, házená, volejbal, badminton, stolní tenis, basketbal, judo, fotbal. Okolí města je protkáno sítí cykloturistických i pěších tras. Ve městě jsou tři koupaliště, jeden krytý bazén a stadion s umělou ledovou plochou. Lyžařský areál Hradisko měl v roce 1957 největší skokanský můstek s umělou hmotou na světě. (Doleček, Zlínský kraj, města a obce Zlínského kraje 2008 s. 106) Město v současné době spravuje na svém území 47 veřejně přístupných dětských hřišť a 6 veřejně přístupných víceúčelových hřišť. (Vrážel, Dušan. Rožnov- oficiální stránky města[online]. © 2009[cit. 2009- 8- 31].) Dostupné z: <http://www.roznov.cz/dlouhodoby-zamer-rozvoje-telovychovy-a-sportu-na-uzemi-mesta-roznova-pod-radhostem-na-obdobi-let-2009-2013>

Přehled sportovních tříd na ZŠ

SPORTOVNÍ TŘÍDY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH NA ÚZEMÍ MĚSTA				
P.č.	Základní škola	Počet žáků	Kmenový sport	Doplňkový sport
1	Základní škola Pod Skalkou 293	101	házená	volejbal
2	Základní škola Videčská 63	125	lyžování	biatlon, sportovní gymnastika- skoky na trampolíně

„Je nutno konstatovat, že v posledním období se snižuje počet „skutečných“ sportovních talentů v těchto třídách. Ty pak musí být doplněny žáky, kteří nejsou tak zdatní v daném sportu, a proto se v těchto sportovních třídách rozšiřují doplňkové sporty.“ (Vrážel, Dušan. Rožnov - oficiální stránky města [online]. © 2009[cit. 2009- 8- 31].) Dostupné z: <http://www.roznov.cz/dlouhodoby-zamer-rozvoje-telovychovy-a-sportu-na-uzemi-mesta-roznova-pod-radhostem-na-obdobi-let-2009-2013>

Krytý bazén Rožnov - vybaven velkým plaveckým bazénem s rozměry 25x12,5 m, dětským bazénem, tobogánem, dámskými i pánskými parními saunami, whirlpoolem, 5- ti masážními tryskami a 3-mi dnovými masážními tryskami

Fittsport - nabízí široké spektrum sportovních aktivit, programů a služeb na zlepšení a udržení fyzické i psychické kondice. Nabízí tyto služby: Posilování a kardio zónu, Možnost cvičení pod vedením osobních trenérů, Tvarování a zpevnění postavy, Regenerační a uvolňovací cvičení, Poradenství přes výživu a doplňky, Skupinová cvičení s certifikovanými instruktory, Moderní diagnostika na InBody.

4. Sportovní organizace a kluby v Rožnově

Přehled školních sportovních klubů

ŠKOLNÍ SPORTOVNÍ KLUBY NA ZÁKLADNÍCH ŠKOLÁCH		
P.č.	Základní škola	Počet členů
1	Základní škola Pod Skalkou 293	241
2	Základní škola Videčská	183
3	Základní škola 5. května 1700	335

TJ Rožnov- nestátní nezisková organizace, sdružující 18 sportovních oddílů se 1804 členy, z toho 555 žáky a dorostenci. Z oddílů sdružuje například: badminton, basketbal, lyžování, cyklistika, házená, volejbal atd., Asociaci sportu pro všechny a Klub českých turistů působící ve městě Rožnov pod Radhoštěm.

1. Florbalový klub Rožnov pod Radhoštěm – velice oblíbený a početný klub se 122 členy, s velkou konkurenceschopností v republice.

1. Valašský FC- fotbalový klub s počtem 10 mužstev a 383 členy.

Gibon park- zábavní centrum pod širým nebem, s nabídkou největšího počtu atrakcí na jednom místě v ČR. Nabízí např. Aquazorb, minigolf, trampolíny, překážkovou lanovou dráhu atd.

WRC Ranch Valašsko- regionální sekce organizace Western Riding Club – České republiky, sídlící v jezdeckém areálu Hradisko v Rožnově pod Radhoštěm. Ranch Valašsko zde pořádá největší seriál westernových závodů v republice – Wooden Trophy.

5. Základní školy v Rožnově pod Radhoštěm

V letošním školním roce navštěvuje na 5 Základních školách v Rožnově pod Radhoštěm 1 159 žáků.

5.1 ZŠ Koryčanské Paseky

Základní neúplná škola pro děti od 1. do 5. třídy využívající alternativní formy výuky, kterými se u dětí snaží docílit zdravého sebevědomí. Ve škole je 5 ročníků, 6 tříd. Jednou za pět let naplní vždy dvě paralelní třídy v 1. ročníku. Letošní školní rok školu navštěvuje 123 žáků, průměrný počet ve třídách je 22 žáků. Kapacita školy je 6 kmenových tříd po 30 žácích.

Pro tělocvičné účely je k dispozici: 1 menší tělocvična, 1 multifunkční hřiště s umělým povrchem, běžecká dráha, doskočiště.

Škola se snaží aktivně zapojit do ochrany životního prostředí a vede děti ke zdravému životnímu stylu. (Ondryášová, Pavlína. Rožnov- oficiální stránka města[online]. © 2007[2007- 8- 28] Dostupné z: <http://www.roznov.cz/storage/ZS-Koryc-Paseky-SVP.pdf>)

5.2 ZŠ Pod Skalkou

K 1. 9. 2012 má škola 329 žáků, z toho na 1. stupni 149 a na 2. stupni 180 žáků. Průměrná naplněnost tříd je 20,6 žáků. Na 1. stupni je po jedné nebo dvou paralelních třídách, 2. stupeň má po dvou paralelních třídách. Areál školy je tvořen 6 pavilony, k dispozici je 16 kmenových učeben, několik odborných pracoven a multimediální učebna.

Tělesná výchova má k dispozici školní hřiště pro atletiku, hřiště na kopanou a házenou, dopravní hřiště a školní tělocvičnu s šatnami. Venkovní hřiště i tělocvična slouží také veřejnosti. Školní klub je zařízení, které ve škole realizuje výchovně vzdělávací činnost žáků mimo vyučování. Zaměřuje se především na děti 2. stupně. Třída, ve které je umístěn školní klub, je vybavena hrami, stolním fotbálem, knihami a časopisy. Volný čas před odpoledním vyučováním v něm mohou žáci trávit každý den v době od 12.00 do 14.00 hodin. (Kubečková, Kristina. Rožnov- oficiální stránky města[online]. ©2010[2010- 9- 1]

Dostupné z: <http://www.roznov.cz/storage/ZS-Pod-Skalkou-SVP.pdf>

5.3 ZŠ 5. května

Je úplná škola poskytující základní vzdělání, a to v 1. až 9. ročníku. Kapacita školy je 580 žáků, k letošnímu školnímu roku školu navštěvuje 304 žáků, z toho na 1. stupni 166 a na druhém stupni 138 žáků. Kromě kmenových tříd jsou ve škole vybudovány odborné pracovny: dvě jazykové učebny, pracovna pro fyziku a chemii, přírodopis, výtvarnou výchovu, keramická a výtvarná dílna, hudební učebna, cvičná kuchyň, dvě pracovny pro výpočetní techniku a dílny. Žáci i učitelé mohou využívat žákovskou i učitelskou knihovnu. Škola je vybavena dvěma tělocvičnami, v jedné z nich je vybudována umělá horolezecká stěna, a patří k ní rozsáhlé školní hřiště. Jeho součástí je letní tělocvična, fotbalové zatravněným hřiště, dvě asfaltová hřiště s konstrukcí na košíkovou a asfaltové běžecké dráhy. (Kokinopulos, Miroslav. Rožnov- oficiální stránky města[online]. ©2010[2010- 9- 1] Dostupné z: <http://www.roznov.cz/storage/ZS-5kvetna-SVP.pdf>

5.4 ZŠ Videčská

Kapacita školy je 600 žáků, letošní školní rok školu navštěvuje 277 žáků, z toho 118 na 1. stupni a 159 na stupni druhém. Je to základní škola s rozšířenou výukou tělesné výchovy, kmenovým sportem je lyžování, doplňkovými sporty jsou biatlon, sportovní gymnastika-skoky na trampolíně. Všeobecná sportovní příprava dětí na 1. stupni je prioritou. Již od 1. třídy děti získávají základní dovednosti z tenisové školičky, ze školičky bruslení, plaveckého výcviku a pokud sněhové podmínky dovolí, i první zkušenosti s klasickým lyžováním.

Od r. 2003 škola zařazena do celostátního vzdělávacího programu Tvořivá škola a od r. 2005 udělen MŠMT titul Škola udržitelného rozvoje 1. stupně.

5.5 ZŠ Zahumení

Neúplná základní škola s 1. stupněm vzdělávání. Kapacita školy je 180 žáků, v letošním školním roce školu navštěvuje 106 žáků. Děti mají k dispozici spoustu průlezků, sportovní hřiště s umělým povrchem a zahradní učebnu – altán.

zájmové útvary ve šk.roce 2012/2013:

Pohybové hry – 3 skupiny – pro žáky 1.ročníku, 2.a 3.ročníku, 4.- 5.ročníku

Výtvarná výchova – pro žáky 1.- 5. ročníku

Informatika – 1 skupina – pro žáky 3.- 5.ročníku

Angličtina hravě pro 1.ročník

Angličtina hravě pro 2.ročník

Mažoretky – 2 skupiny – malé (1.,2.tř.) a velké (3.- 5.tř.)(Flesarová, Jana. ZŠ Zahumění[online]. © 2012[2012- 8- 27] Dostupné z: <http://www.zs-zahumeni.cz/>